

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Katedra výtvarné výchovy

Diplomová práce

Dorota Karlíková

Výtvarná řada zaměřená na budování mezipředmětových vztahů –
metoda CLIL ve výtvarné řadě na 1. stupni ZŠ

Olomouc 2023

Vedoucí práce: Mgr. Monika Dokoupilová

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně za použití literatury a zdrojů uvedených v závěru práce.

V Olomouci, dne 20.6.2023

Dorota Karlíková

Poděkování

Děkuji všem, kteří mě při psaní práce podporovali. Vedoucí práce Mgr. Monice Dokoupilové za odborné vedení, trpělivý přístup a porozumění. Mému manželovi Petrovi a v neposlední řadě také učitelům a žákům ZŠ sv. Voršily v Olomouci, kteří se spolupodíleli na realizaci aplikační části této práce.

Úvod	6
TEORETICKÁ ČÁST	7
1 INTERDISCIPLINARITA NA 1. STUPNI ZŠ	8
1.1 Mezipředmětové vztahy v RVP ZV	8
2 SOUČASNÉ POJETÍ VÝTVARNÉ VÝCHOVY NA 1. STUPNI ZŠ	10
2.1 Výtvarná výchova v RVP ZV	10
2.2 Tvořivost	10
2.3 Projektová metoda ve výtvarné výchově	11
2.3.1 Výtvarná řada	12
3 SOUČASNÉ POJETÍ VÝUKY ANGLICKÉHO JAZYKA NA 1. STUPNI ZŠ	14
3.1 Cizí jazyk v RVP ZV	14
3.2 Metody výuky cizího jazyka	14
3.2.1 Metoda CLIL	14
3.2.2 Metoda TPR.....	15
4 ARCHITEKTURA VYUČOVÁNÍ	17
4.1 Kooperativní učení	18
4.2 Třífázový cyklus učení.....	18
4.3 Artefietické pojetí výtvarné výchovy	19
5 UMĚLCI	21
5.1 Henri de Toulouse-Lautrec	21
5.2 Jean Dubuffet	21
5.3 Karel Malich	22
5.4 Josef Jankovič	22
PRAKTICKÁ ČÁST	23
6 Výtvarná řada „Let’s play with English idioms!“	24
6.1 Realizace výtvarné řady	25
6.2 Výběr námětů jednotlivých lekcí	25
6.3 Metodika jednotlivých lekcí	26
6.3.1 Lekce č.1 – Let’s tear it down!	26
6.3.2 Lekce č.2 – Let’s throw shapes!	33
6.3.3 Lekce č.3 – Let’s take shape!	38
6.3.4 Lekce č.4 – Let’s make friends!	42
6.3.5 Lekce č.5 – Let’s burst the bubble!	46
6.3.6 Lekce č.6 – Let’s spill the beans!	50
6.3.7 Lekce č.7 – Let’s build friendship!	55

6.4	Ohlédnutí se za výtvarnou řadou	59
6.5	A kam dál?	60
Závěr	.....	61
Seznam použité literatury a zdrojů	.....	62
Seznam obrázků	.....	66
Přílohy	.....	67
	.....	70
Anotace	.....	78

Úvod

Diplomová práce se zabývá možnostmi výtvarné řady z hlediska interdisciplinárního přístupu ke vzdělávání, jež se u nás zavedením Rámcového vzdělávacího programu, jako hlavního kurikulárního dokumentu, stal důležitým přetrvávajícím trendem. Rámcový vzdělávací program učitelé v tomto směru nabízí mnoho příležitostí. Vztahy mezi jednotlivými předměty lze budovat například prostřednictvím projektů, exkurzí nebo zapojení průřezových témat do výuky. Výtvarná řada je v podstatě odnoží projektového vyučování specifickou pro české prostředí. Pro nižší nároky na přípravu i realizaci než u projektové výuky se zdá být ideální

Konkrétně se v textu zaměříme na hledání souvislostí mezi výchovou výtvarnou a výukou anglického jazyka.

Téma diplomové práce jsem si zvolila na základě osobní zkušenosti se způsobem výuky anglického jazyka na 1. stupni ZŠ, i na základě na mnohých školách přetrvávajícího trendu, kdy se žáci poprvé setkávají s anglickým jazykem až ve třetím ročníku, kde jim nebývá dán prostor projít si při osvojování jazyka tzv. tichým obdobím. Tento prostor neposkytují učebnice pro 3. ročníky, o které se velké množství pedagogů při výuce anglického jazyka přirozeně opírá. Dané učebnice učivem a formou většinou navazují na učebnice pro 1. a 2. ročník a vychází samozřejmě z RVP, pokud ale škola zavádí výuku jazyka až s nástupem druhého období, před žáky se najednou tyčí obrovská „hora“ zvaná anglický jazyk, kterou je třeba bez předchozí horolezecké průpravy a řádné výbavy poslechových dovedností a schopnosti porozumění zdolat.

Některé školy tento problém řeší alespoň částečně například výukou anglického jazyka jednou týdně v kroužku.

Já nejzajímavější příležitost spatřuji ve výuce metodou CLIL (content and language integrated learning), při níž se žák s angličtinou může setkávat přirozeným způsobem již od počátku školní docházky a neděje se tak na úkor jiných předmětů, což by mohlo být jedním z hlavních argumentů pro ponechání výuky anglického jazyka až do druhého období. Příležitost k nenásilnému zavádění této metody nám zajisté může poskytnout právě hodina výtvarné výchovy.

Práce je rozdělena na část teoretickou a část praktickou. Teoretická část si klade za cíl stručně charakterizovat současné pojetí výuky výtvarné výchovy a anglického jazyka v České republice na 1. stupni ZŠ na základě RVP ZV. Jsou zde uvedeny a popsány některé metody vhodné pro výuku těchto předmětů.

TEORETICKÁ ČÁST

1 INTERDISCIPLINARITA NA 1. STUPNI ZŠ

Interdisciplinarita na prvním stupni základní školy se vztahuje k propojování různých předmětů a jejich obsahů v rámci výuky. Je to přístup, který podporuje komplexní a celistvé chápání učiva, kdy se děti učí propojovat poznatky, dovednosti a zkušenosti z různých oblastí.

Interdisciplinární přístup umožňuje žákům vidět vzájemné vztahy a souvislosti mezi různými předměty. Děti se učí aplikovat a propojovat znalosti, které získávají ve více než jednom předmětu. Tím se podporuje jejich schopnost učit se nejenom izolovaně, ale i ve vztahu k reálnému světu a každodennímu životu.

Interdisciplinarita je ve školním prostředí často synonymně pojmenována jako mezipředmětový vztah, ačkoliv tento pojem se užívá i pro pojmenování vztahů mezi různými vědními i aplikovanými obory. (Novák, 2019)

1.1 Mezipředmětové vztahy v RVP ZV

Mezipředmětové vztahy představují klíčový aspekt Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání. Tento koncept je založen na představě, že vzdělávání by mělo být komplexní a integrované, nikoli rozdrobené do izolovaných předmětů. Tímto způsobem se podporuje efektivnější a smysluplnější učení, když jsou žáci schopni vidět souvislosti mezi různými oblastmi znalostí a pochopit, jak se tyto oblasti vzájemně ovlivňují.

RVP ZV podporuje mezipředmětové vztahy na několika úrovních.

Na úrovni kurikula to může zahrnovat integraci různých předmětů do širších vzdělávacích oblastí, jako je například "Člověk a jeho svět" nebo "Umění a kultura".

Na úrovni výuky se jedná například o využití projektového vyučování, kde studenti plní komplexních úkolů, které vyžadují integraci dovedností a znalostí z různých oborů.

RVP ZV také poukazuje na velký význam **klíčových kompetencí**, které jsou relevantní pro všechny předměty. Jedná se například o schopnost kritického myšlení, řešení problémů, komunikace, digitální gramotnost a sociální a občanské kompetence. Klíčové kompetence jsou také základem pro mezipředmětové vztahy, protože se předpokládá, že budou rozvíjeny a uplatňovány v různých kontextech a předmětech. (RVP ZV, 2021)

Mezipředmětové vztahy nelze chápat jen jako různé předměty dotýkající se stejných témat. Jde o to, jak tyto předměty mohou společně přispět k hlubšímu a komplexnějšímu porozumění daným tématům. Například, v této práci nám výtvarná činnost a její prožitek může pomoci k pochopení určitých jazykových jevů.

2 SOUČASNÉ POJETÍ VÝTVARNÉ VÝCHOVY NA 1. STUPNI ZŠ

2.1 Výtvarná výchova v RVP ZV

2.2 Tvořivost

Výtvarná výchova sice nabízí pro rozvoj tvořivosti tolik prostoru jako možná žádný jiný vyučovací předmět, nejedná se ovšem o schopnost čistě výtvarnou. Tvořivost se projevuje v mnoha různých sférách života. O to důležitější je systematicky ji ve výtvarné výchově u žáků podporovat.

V dnešní době je považována za jednu z klíčových dovedností, řadí se v tomto směru na stejnou úroveň jako čtenářská a matematická gramotnost. Její důležitost je zdůrazněna v závazných dokumentech evropského vzdělávání a je považována za klíčovou nejen v kontextu evropské kultury, ale také v globálním kontextu. (UNESCO, 2006, 2010; NACCCE, 1999)

Podle Hazukové se tvořivost vyznačuje nespokojeností s daným stavem objektu nebo řešením situace, potřebou tento stav měnit, ochotou experimentovat a originalitou v přístupu k řešení problémů. (Hazuková, 2014, s.132)

Štěpánková (2013) dodává, že tvořivý jedinec bývá spojován s individualismem a silnou potřebou inovace a tato extrovertní stránka tvořivosti často zastiňuje méně nápadné stránky tvořivosti, které jsou však pro jedince velmi významné a tvoří součást jeho každodenního života. Tyto aspekty zahrnují schopnost pružně reagovat na změny, tvořivě improvizovat, přizpůsobovat se a pozitivně prožívat realitu.

Důležitým faktem je, že projevy tvořivosti se týkají nejen výsledku, ale i procesu, kterým se k výsledku dospělo.

Výzkum tvořivosti se v průběhu 20. století začal více zaměřovat na tzv. malou tvořivost, která se projevuje v každodenních životních situacích a strategiích jedince. Tento druh tvořivosti je zdrojem osobního růstu jedince a seberealizace. Na druhé straně stojí tzv. "velká tvořivost", která se projevuje v geniálních dílech a zásadních počinech vybraných jedinců, kteří ovlivňují obecnou úroveň poznání v oblasti vědy či umění. (Štěpánková 2013)

Soudobý pohled na tvořivost je založen na představě, že každý jedinec je schopen být tvořivý. Tvořivost se projevuje ve všech oblastech lidských aktivit, ať už je to v oblasti umění, vědy, práce, hry nebo každodenních činností. Kreativita je imaginativní aktivita, jejíž výstup má atributy novosti, originality a vlastní hodnoty. Štěpánková (2013)

Pojmy kreativní učení a učení ke kreativitě se často zaměňují, přestože jsou zásadně rozdílné. Kreativní učení se zaměřuje na netradiční způsoby předávání informací, zatímco učení ke kreativitě se zaměřuje na přímý rozvoj tvořivosti žáka. Je důležité rozlišovat mezi těmito dvěma přístupy, protože i když tvořivě pojaté hodiny mohou mít pozitivní vliv na osvojení učiva, jejich přínos pro rozvoj vlastní tvořivosti žáka může být zanedbatelný. Štěpánková (2013)

Rozvoj tvořivosti je ovlivňován řadou vnějších a vnitřních faktorů. Vnější podmínky mohou být rozděleny na faktory, které rozvoj tvořivosti podporují, a na překážky, které jej brání. Mezi faktory, které podporují rozvoj tvořivosti, patří například experiment, hra, práce s otevřeným koncem, dostatek času a prostoru, kvalitní materiály, možnost rozhodování a svobodná vůle. Naopak mezi překážky patří například nedostatek času, prostoru a prostředků, přílišný dohled, soutěžení nebo omezený přístup ke zdrojům a materiálům. Štěpánková (2013)

Pokud je cílem vzdělávání rozvoj tvořivosti, pak žádný jiný předmět neposkytuje tolik prostoru pro tvořivost jako výtvarná výchova. Tento předmět má příležitost být bezpečným prostorem, který by neměl být zatížen tlakem na výsledek a "správnost". Pro podporu tvořivosti v kontextu výtvarného vzdělávání jsou důležité faktory jako experiment, hra, práce s otevřeným koncem, dostatek času a prostoru, kvalitní materiály, možnost rozhodování a svobodná vůle. (Štěpánková, 2013)

Učitel může ovlivnit průběh práce – zajímavost a přitažlivost námětu – odpovídat prostředí, ve kterém žijí, zájmy, záliby...; přiměřenost a novost použitých technik, motivací (báseň, vyprávění, hudební úryvek)

2.3 Projektová metoda ve výtvarné výchově

Projektové vyučování reflektuje snahu integrovat učivo do větších celků, čímž se na místo tradičního pohledu na svět prostřednictvím jednotlivých předmětů snaží přistupovat k tématu pohledem interdisciplinarity životní reality. (Coufalová, 2006, s. 7)

Emocionálního a morálního rozvoje dítěte nelze dosáhnout jen prostřednictvím jednoho náhodně zvoleného námětu. V jedné hodině nelze obsáhnout komplexní paletu informací, myšlenek a technických aspektů. V kontrastu s tím, výtvarný projekt umožňuje integraci mnoha jednotlivých témat, jež společně vytváří pestrou mozaiku přístupů a nápadů. V důsledku toho nabízí širší obzory poznání, intenzivnější citové vztahy a hlubší pochopení hodnot. (Roeselová, 2003, s. 55)

Pro výtvarné projekty je specifické to, že jsou neopakovatelné. Vždy stojí na osobnosti daného učitele, odráží jeho zájmy, fantazii, způsob uvažování. Podobně je i každá skupina dětí

složena z individualit, které přistupují k řešení projektových úkolů různorodě. Výtvarné projekty nejsou metodickými šablonami, avšak mohou sloužit jako inspirace či metodická opora pro další učitele. (Roeselová, 2003, s. 57)

Úspěšný projekt se rodí z nápadů učitele a dětí. Zdařilý produkt osobnostně posouvá žáka, jelikož žák je jeho aktivním spoluvůrcem. (Stehlíková, 2015, s. 52-53). Také Roeselová poukazuje na příznivý dopad projektových metod na výchovně vzdělávací proces. Dítě díky novým společným prožitkům dokáže vidět nastolené otázky v nových souvislostech a "dospívá k hlubšímu pochopení podstatných otázek" (Roeselová, 1997, s. 35)

Základními pilíři projektového vyučování jsou výtvarné projekty a výtvarné řady. Výtvarné projekty mají na rozdíl od výtvarných řad složitější stavbu úloh a snaží se o komplexnější vhléd do dané problematiky. Jedná se o složitější výtvarný celek. V praxi mohou být projekty dlouhodobé, trvající v řádech týdnů a měsíců, ale také týdenní, intenzivnější, do kterých může být zapojeno i větší množství žáků a učitelů. (Stehlíková Babyrádová, 2015, s. 58)

2.3.1 Výtvarná řada

Roeselová výtvarné řady definuje jako "krátké a srozumitelné útvary, které rozvíjejí kterýkoliv námět, úsek učební látky, nebo výchovný problém." (Roeselová, 1997, s. 30) Podobně Šobáňová definuje výtvarnou řadu jako "kratší útvar nesený konkrétnějším tématem, myšlenkou, podnětem." (Stehlíková Babyrádová, s. 57)

Stavba výtvarné řady není striktně určena, podle způsobu zpracování tématu ji lze dělit na 4 typy: (Roeselová, 1997, s.30-31)

Výtvarný cyklus spočívá v různorodém zpracování jednoho společného námětu. Téma není gradováno, ale staví se vedle sebe jednotlivé varianty. Žáci hledají vlastní nápady, myšlenky, řešení. Vlastní výtvarnou práci porovnávají se zpracováním spolužáků a uvědomují si různorodost postupů, čímž je rozvíjeno jejich koncepční myšlení.

Metodická řada se týká zvoleného výtvarného postupu. Jednotlivé kroky na sebe postupně logicky navazují a vedou od známého východiska skrze řadu kvalitativních proměn až k závěrečnému poznání či k řešení daného úkolu.

Tematická řada negraduje výtvarné otázky, ale zkoumá námět hlouběji a z různých úhlů pohledu. V rámci promyšlené posloupnosti dílčích kroků podrobněji zkoumá nějakou skutečnost nebo jev.

Srovnávací řada patří k nejnáročnějším přístupům k látce výtvarné výchovy. Učitel v ní sleduje problém z různých úhlů pohledu a ověřuje či vyvrací si své hypotézy. Díky tomu může pozorovat rozdíly mezi různými přístupy k řešení a to ať už například mezi skupinami chlapců a děvčat, či mezi staršími a mladšími žáky nebo v rámci kolekce výtvarných prací jednoho žáka.

3 SOUČASNÉ POJETÍ VÝUKY ANGLICKÉHO JAZYKA NA 1. STUPNI ZŠ

3.1 Cizí jazyk v RVP ZV

3.2 Metody výuky cizího jazyka

3.2.1 Metoda CLIL

Content and Language Integrated Learning, dále jen "CLIL", neboli obsahově a jazykově integrované vyučování, je metoda výuky, která byla poprvé představena v roce 1994 Davidem Marshem.

Marsh (2002, s. 65) definuje CLIL jako souhrnný termín, který se vztahuje na jakýkoliv duálně zaměřený vzdělávací kontext, v němž se jazyk, který obvykle není prvním jazykem studentů, používá jako prostředek při výuce nejazykového obsahu.

Autoři Mehisto, Marsh, Frigols (2008, s. 9,11) definují CLIL jako duálně zaměřený vzdělávací přístup v kterém je použit další jazyk k učení k dosažení obsahového a jazykového cíle. Podstatnou náležitostí CLILu je integrace, která má duální zaměření. 1) Učení jazyka je integrováno v nejazykových předmětech 2) Obsah nejazykových předmětů je integrován v jazykových hodinách. Učitel v nich inkorporuje slovník, terminologii a texty těchto nejazykových předmětů do svých hodin.

Existují dvě základní formy CLILu - tzv. hard CLIL a soft CLIL.

Dle autorů Ball, Kelly, Clegg (2015, s. 21) je hard CLIL vyučován se silným důrazem na získání předmětových znalostí. Je zahrnován ve všech hodinách v roce či v delším časovém horizontu. Oproti tomu soft CLIL je běžně kratší program, který zaujímá pouze čas celkové časové dotace daného předmětu.

Hanušová a Vojtková (2011, s. 16), mluví o soft CLILu jako o nerozvinutém CLILu a v souvislosti s ním uvádí příklad jazykových sprch. Naopak hard CLIL označují jako rozvinutý CLIL, spadající do kategorie systematického využívání v jednom či více nejazykových předmětech.

Šmídová, Tejkalová a Vojtková ve svém díle (2012, s. 12) popisují realizaci CLILu ve dvou základních formách. A to integrováním nejazykového obsahu, ze kterého není žák hodnocen, do cizojazyčné výuky. Druhou formou je integrování jazykového obsahu do nejazykové výuky.

Coyle poukazuje na to, že zkušenosti z vyučování ve třídách indikují existenci 4 základních bloků efektivního používání CLILu. Tyto čtyři oblasti jsou označovány jako 4C. Jedná se o Content (obsah), Communication (komunikace), Cognition (poznávání) a Culture (kultura). Efektivní učení metodou CLIL probíhá prostřednictvím postupného získávání znalostí, dovedností a porozumění obsahu, zapojení do souvisejících kognitivních procesů, interakce v komunikačním kontextu, rozvoje odpovídajících jazykových znalostí a dovedností, stejně jako prohlubování mezikulturního povědomí skrze vnímání vlastní pozice a odlišností. (Coyle 2006, s. 9)

Modely CLILu mohou nabývat mnoha různých podob: (Benešová, Vallin, 2015, s. 14-19)

Imerzní programy mají svůj původ v Kanadě a v USA. Jsou často zaváděny v zemích, kde jsou 2 oficiální jazyky. Tyto programy bývají velmi intenzivní. Cílem je pohlit žáky jedním jazykem, aby v daném okamžiku používali pouze jej. Konečným cílem je pak dosažení úrovně rodilého mluvčího.

Bilingvní školy jsou o něco méně intenzivní než imerzní programy. Často se v takových školách vyučuje rovnoměrně ve dvou různých jazycích.

V modelu, kdy je **předmět částečně nebo zcela vyučován prostřednictvím cizího jazyka**, je pozornost zaměřena jak na obsah, tak na cizí jazyk. U učitelů i žáků nejsou kladeny vysoké požadavky na znalost cizího jazyka. Tento model může mít více podob, podle toho zda vzdělávací obsah, osvojování učiva a formulace úkolů a pokyny v hodině jsou v mateřském či cizím jazyce.

Jazykové sprchy jsou kratší aktivity v cizím jazyce, které jsou implementovány do výuky nejazykových předmětů. Zvláště vhodné jsou pro žáky prvního stupně. Jedním z hlavních cílů jazykových sprch je připravit žáky na budoucí výuku cizích jazyků.

3.2.2 Metoda TPR

Total Physical Response, dále jen „TPR“, neboli metoda celkové fyzické odpovědi, je přístup k výuce cizího jazyka, jehož zakladatelem je James Asher, emeritní profesor psychologie na San José State University v Kalifornii.

Jedná se o metodu jazykové instrukce, ve které se zaměřujeme na význam spíše než na formu. Ve srovnání se studiem izolovaných gramatických struktur, jsou při TPR žáci zapojeni do učení jazyka skrze pohybovou aktivitu, která je výsledkem pokynů dávaných učitelem. (Gursoy, 2020, s. 112)

Asher zdůrazňoval, že TPR metoda by měla být používána ve spojení s dalšími metodami a technikami. Pro mnoho učitelů tak TPR reprezentuje užitečnou sadu technik a je kompatibilní s dalšími přístupy k vyučování. (Richards, 2002, s. 79)

Základními aspekty úspěchu TPR metody jsou: (Gursoy, 2020, s. 113-114)

- Učení cizího jazyka je považováno za paralelní proces k akvizici mateřského jazyka. Mluvení by nemělo být vynucováno, jestliže na to dítě není připravené. Jedná se o fázi následující po zvládnutí porozumění poslechem.
- Na rozdíl od většiny dalších metod učení cizího jazyka, se TPR zaměřuje na učení, které využívá funkci pravé hemisféry mozku prostřednictvím fyzického pohybu.
- Učení cizího jazyka by mělo probíhat v nestresovém prostředí. Při učení se mateřského jazyka nejsou děti pod tlakem dokončit tento proces a jejich chyby nejsou opravovány. Osvojení jazyka probíhá přirozeně v psychologicky uvolněném prostředí.

4 ARCHITEKTURA VYUČOVÁNÍ

Ano, architektura je obor zabývající se stavebním uměním, mohlo by se tedy zdát, že s pedagogikou nemá nic společného. Není však uměním vystavět také vyučovací jednotku tak, aby byly naplněny stanovené výukové cíle, aby žáci rozvíjeli své kompetence, byli k učení motivováni... a to vše v omezeném času a prostoru? Tato kapitola se zabývá třemi koncepty, které jsou pro plánování a výstavbu našich lekcí zcela klíčovými, a to z hlediska jejich struktury, organizace i použitých výukových metod. Všechny mají společného jmenovatele, a tím je konstruktivismus.

Konstruktivismus zahrnuje široké spektrum teorií zasahující více oborů. Netýká se pouze didaktiky, ale také například sociologie nebo psychologie. V didaktice se podle Průchy můžeme setkat s konstruktivismem didaktickým, kognitivním, sociálním a pedagogickým. (Průcha, 2003, s. 105-106)

Kognitivní konstruktivismus předpokládá, že poznáváme sběrem jednotlivých informací z vnějšího prostředí a ty si potom uspořádáváme do smysluplných struktur. Někdy stávající struktury rekonstruujeme, a to tak, že s nimi *provádíme mentální operace přiměřené stupni našeho kognitivního vývoje*.

Sociální konstruktivismus pak poukazuje na nenahraditelnost sociálních interakcí a kultury v tomto procesu poznávání. V didaktice se tato teorie stává východiskem tzv. *kooperativního učení*.

Pedagogický konstruktivismus v sobě spojuje obě výše popsaná pojetí a ve školní praxi prosazuje výuku založenou na *tvorivém myšlení, řešení problémů ze života a skupinové práci*. Potřeba předávat množství teoretických poznatků a jejich osvojování prostřednictvím drilu zde ustupují do pozadí.

Robert Čapek ve svém díle dodává, že jedním ze základních pilířů konstruktivní výuky je specifický přístup učitele k žákovi při sestavování vyučovacích bloků. Musí si být vědom, „že žáci do školy vstupují již s určitými vědomostmi, dovednostmi, zkušenostmi. Každý je má pochopitelně na odlišné úrovni a učiteli nepřísluší je všechny dorovnat na požadovanou rovinu, nýbrž každého žáka individuálně vést k tomu, aby sám vůči sobě dosáhl co nejvyšší možné úrovně těchto vědomostí a dovedností.“ (Čapek, 2015, s. 289-290)

Konstruktivní vyučování není založené na jednostranném přenosu informací z učitele na žáka, komunikace by měla být umožněna všemi směry, měla by probíhat nejen mezi žákem a učitelem, ale také mezi žáky navzájem. V rámci skupinové výuky můžeme za samostatnou komunikační jednotku považovat také pracovní skupinu. Je třeba myslet na to, že komunikace mezi žáky je zde žádoucí, ovšem při dodržení daných zásad a komunikačních pravidel.

Pozice učitele se proti tradičnímu pojetí celkově proměňuje. Pozornost je přesunuta na žáka, který se stává odpovědným za své vlastní učení. Učitel ho na této cestě podporuje, stává se garantem a průvodcem, podněcovatelem a spoluvůrcem žákova poznání.

4.1 Kooperativní učení

Jak již bylo zmíněno, práce ve skupině je jedním z důležitých prvků konstruktivismu v pedagogice.

Kooperativní učení je strategie, která akcentuje roli spolupráce mezi studenty při dosahování učebních cílů. Žáci pracují ve skupinách, vzájemně se podporují, sdílejí své nápady a společně vytváří své znalosti. Základem je kombinace principů soutěživosti, vzájemnosti a individuálních ambicí. (Sieglová, 2019, s. 24)

Spolupráce vede ke zvýšení efektivity práce, zlepšuje atmosféru ve třídě, zvyšuje soudružnost a se vzájemným poznáním se upevňují sociální vazby, čímž se snižuje riziko šikany a agresivity. Další výhodou kooperativního učení je zvyšující se zájem o vzdělání a zlepšení vztahu k učitelům. (Čapek, 2015, s. 291)

4.2 Třífázový cyklus učení

Jedná se o model plánování výuky, který se řídí přirozeným procesem učení. Přirozeně se učíme tak, že v nás napřed vzniká zájem o dané téma, následovaný hledáním informací v různých zdrojích a na konec uvažujeme o tom, co jsme v procesu učení zjistili. (Sieglová, 2019, s. 25)

Tento model byl v českém prostředí úspěšně adaptován především prostřednictvím programu Čtením a psaním ke kritickému myšlení, z originálu RWCT. (Sieglová, 2019, s. 25)

Z názvu je zřejmé, že výuku v tomto modelu dělíme do tří fází, v literatuře jsou však pro tyto fáze využívány různé termíny.

Čapek označuje třífázový model E-U-R podle tří základních činností evokace - uvědomění si významu - reflexe. V tomto postupném procesu hraje hlavní roli žákova aktivita a předchozí znalosti žáků jsou základním kamenem celého procesu učení. (Čapek, 2015, s. 465)

V první fázi (evokace) si žák uvědomí své současné znalosti, dojmy, očekávání a vědomě je strukturuje. Následně nové informace přijímá a chápe je v kontextu. Evokace žáka motivuje, aktivizuje a pomáhá mu lépe si zapamatovat nové učivo. V druhé fázi (uvědomění si významu) si žáci potvrzují či vyvrací své původní domněnky a rozšiřují si své znalosti. Ve třetí fázi (reflexe) žáci reflektují proces učení, uvědomují si co se naučili, k jakým otázkám musí získat

další informace a jaké nové problémy v průběhu učení vyvstaly. Tato fáze vede žáky k tomu, aby dokázali vyjádřit své myšlenky vlastními slovy. (Čapek, 2015, s. 465)

Sieglová definuje jednotlivé části třífázového cyklu konceptem A-A-A, tedy aktivizace - analýza - aplikace a zdůrazňuje, že se jedná o spirálový proces. V části aktivizace je klíčovým prvkem motivace a je v ní připravován kontext pro další fáze. Následuje fáze analýzy, ve které žák rozšiřuje své dosavadní poznání, zlepšuje orientaci v pramenech, vyhledávání a třídění informací a identifikuje důvěryhodné zdroje. Ve fázi aplikace žák pracuje se získanými znalostmi a zkušenostmi a učí se je kriticky hodnotit. (Sieglová, 2019, s. 26-27)

Výtvarná řada v této práci vychází ze syntézy pojetí obou výše zmíněných autorů.

4.3 Artefiletické pojetí výtvarné výchovy

Artefiletické pojetí výtvarné výchovy je pedagogický přístup vycházející z ideje, že výtvarné umění má být založeno na zážitcích a prožitcích žáků. Toto pojetí vychází z koncepce pedagogického a sociálního konstruktivismu. (Slavíková, 2015, s. 15)

Artefiletika pracuje s konstruktivistickými pojmy, s konceptem, prekonceptem, sociokognitivním konfliktem (Exler, 2015, s. 33). Žáci se aktivně zapojují do výukového procesu, staví se na jejich individuálním poznání a zkušenostech.

V první části slova artefiletika (arte-) je vyjádřena vazba na výtvarné umění. Tím se v případě artefiletiky myslí nejen umělecké projevy, ale i tvořivé projevy v běžném životě. Druhá část slova (-filetický) označuje pojetí výchovy usilující o propojení emocionálního, sociálního a intelektuálního rozvoje. (Slavíková, 2015, s. 12-13).

Slavíková (2015, s. 14-15) vyjmenovává tři základní kritéria pro rozpoznání artefiletiky v praxi:

Reflexivní dialog - jeho existence je nezbytným předpokladem artefiletiky. Žáci si v něm učí vyhodnocovat a analyzovat svou práci a diskutují mezi sebou.

Systematická práce se vzdělávacími motivy - tyto motivy mohou být introvertní (sebepoznávání) nebo extrovertní (poznávání okolního prostředí, společnosti, kultury, přírody)

Propojení poznávání světa s poznáváním sebe samého - prostřednictvím reflexivního dialogu se sebepoznávání rozšiřuje o aspekt poznávání lidí v okolí, což přispívá k rozvoji sociálních či vyjadřovacích dovedností.

Klíčovými prvky artefiletického pojetí jsou zážitek a prožitek. Zážitek je vnímání okolního světa, vstřebávání dojmů z výtvarných děl. Prožitek je pocitová složka zážitku.

Prožitek je vyjádření toho, jak se jedince výtvarné dílo dotýká a jak ovlivňuje jeho náladu, myšlenky, pocity. Jedná se o individuální a osobní zkušenost. (Slavíková, 2015, s. 166)

Po správné fungování artefietické skupiny je ideální velikosti přibližně 15 dětí. Takto velké uskupení je pro své členy i pro učitele vztahově přehledné a umožňuje rozvoj dynamiky sociálních vztahů. V případě, kdy je ve třídě větší počet dětí, nabízí se vnitřní dělení do skupin, které je možné dále přeskupovat. Tyto skupiny pracují odděleně ve výrazové hře, spojují se až na reflektivní dialog Slavíková (Slavíková, 2015, s. 188)

5 UMĚLCI

5.1 Henri de Toulouse-Lautrec

Francouzský malíř Henri de Toulouse-Lautrec se narodil 24. listopadu 1864 v Albi ve Francii a zemřel 9. září 1901 v Malromé. Narodil se s genetickým onemocněním nazvaným pycnodysostóza, též známým jako Toulouse-Lautrecův syndrom. Toto onemocnění ovlivnilo jeho růst a způsobilo, že se jeho nohy nedokonale vyvinuly, v důsledku čehož měl výšku pouze 142 cm.

Toulouse-Lautrec překonal svá fyzická omezení a stal se jedním z nejvýznamnějších umělců konce 19. století. Je známý zejména pro své živé a expresivní malby, plakáty a litografie zobrazující bohémský noční život Paříže, včetně kabaretu Moulin Rouge a jeho umělců. Postižení Toulouse-Lautreca, přestože představovalo fyzické výzvy, nebránilo jeho tvořivým schopnostem ani nesnižovalo jeho vliv jako umělce. Naopak, přispívalo k jeho jedinečnému uměleckému vidění a schopnosti zachytit podstatu bohémského života, do kterého patřil. (Birnholz)

Nejdůležitější Lautrecův výrazový prostředek byla jednobarevná a vícebarevná litografie. Jeho plakát Moulin Rouge se stal jedním z nejslavnějších plakátů v dějinách umění. Prostředky, které při tvorbě plakátů poprvé použil, inspirovaly jeho následovníky a jsou působivé dodnes. (Arnold, 2001, s. 29-30)

5.2 Jean Dubuffet

Francouzský umělec a sochař Jean Dubuffet se narodil 31. července 1901 v Le Havre ve Francii a zemřel 12. května 1985 v Paříži. Byl známý svým nekonvenčním uměleckým přístupem a založením uměleckého hnutí nazývaného Art Brut neboli syrové umění. Art Brut bylo méně než jiné druhy umění ovlivněno kulturou. Dubuffet o něm píše: "je jednoduše uměním člověka v surovém stavu, který ze sebe vylučuje umění jako slimák ulitu. Anebo jinak, jako se utvářejí do správné podoby na stromě listy, líhne se hmyz nebo dobře funguje žaludek. Přirozenost věci, ale přirozenost přírodní." (Hergott, 1993, s. 27)

Dubuffet se bouřil proti tradičním uměleckým konvencím a snažil se vytvořit umění, které by bylo osvobozené od kulturních a společenských vlivů. Věřil v důležitost umění vytvořeného neprofesionály, jako jsou děti, duševně nemocní a vězni, protože jejich díla považoval za autentičtější a nedotčená uměleckými konvencemi. Dubuffetův umělecký styl se

vyznačoval odvážnými hrubými texturami, živými barvami a pocitem spontaneity. Často používal netradiční materiály, jako jsou písek, sklo, dehet a motýlí křídla, pro tvorbu svých děl. Jeho malby, sochy a koláže odrážely syrový a expresivní estetický přístup, který odmítal tradiční představy o kráse. (Papachristou-Cox)

5.3 Karel Malich

Český výtvarník a sochař Karel Malich se narodil 18. října 1924 v Holicích a zemřel 24. října 2019 v Praze. Malich se věnoval tvorbě soch a reliéfů, ve kterých kombinoval geometrické tvary, křivky a organické formy. Základním prvkem jeho tvorby se po roce 1976 stal oblý tvar. Jeho umění se vyznačovalo jemnou a precizní prací s tvary, které vytvářely dojem pohybu a energie. Malich se také zajímal o vztah mezi světlem a materiálem a často ve svých dílech pracoval se světelnými efekty a transparentností. Jeho práce byly často inspirovány přírodními a kosmickými motivy. V 70. letech se obrátil proti zásadám moderního umění a stal se nezávislým na jakémkoliv dobové estetice. (Malý, 2010, s. 313)

V sochařství se věnoval práci s tvarovaným drátem, která charakterizovala jeho tvorbu po celá 70. léta. Drátěné objekty byly většinou svázané barevnými nitěmi a odkazovaly k přírodním dějům a k energii krajiny. (Karel Malich)

5.4 Josef Jankovič

Slovenský sochař a výtvarník Josef Jankovič se narodil 8. listopadu 1937 v Bratislavě a zemřel 6. června 2017 v Bratislavě. Jankovič je považován za jednoho z nejvýznamnějších slovenských sochařů a jeho práce se řadí k modernímu sochařství. Jeho tvorba je charakteristická abstraktními formami a geometrickými tvary.

Jeho sochy často vyjadřují lidskou existenci, emoce a vnitřní svět. Jankovič se zajímal o propojení sochy s architekturou a prostředím, a tak vytvářel monumentální sochařské instalace, které interagují se svým okolím. V roce 1973 se začal zabývat počítačovou grafikou, které později používal v monumentální tvorbě. Středem Jankovičovy tvorby byla lidská postava. Snažil se zachytit podstatu lidské bytosti, základní formy a vztahy mezi jednotlivými částmi těla. (Malý, 2010, s. 160)

PRAKTICKÁ ČÁST

6 Výtvarná řada „Let’s play with English idioms!“

Hlavním cílem tematické výtvarné řady je implementovat anglický jazyk do hodin výtvarné výchovy prostřednictvím metody CLIL, a to již v prvním období základního vzdělávání, a naplnit tak současně některé očekávané výstupy výtvarné výchovy a anglického jazyka.

Při plánování byl kladen důraz na rozvoj spolupráce žáků, ale i osobního tvůrčího vyjádření, na zapojení různorodých výtvarných technik, využití práce v ploše i v prostoru a prohloubení zkušenosti s některými materiály a nástroji, například s drátem, papírem nebo motouzem. Upřednostněn byl prožitek jednotlivých aktivit bez nutnosti líbivého výsledného výrobku, a to z hlediska naplnění výtvarných cílů, ale i z hlediska zapojení metody výuky cizího jazyka TPR, která z přímého prožitku a fyzické zkušenosti žáka vychází.

Metodika výtvarné řady je zpracována formou blízkou spíše tzv. hard CLIL, kdy jsou celé lekce vedeny v cizím jazyce. Tento přístup byl autorkou zvolen pro naplnění potenciálu metody a přiblížení se přirozenému modelu osvojování jazyka. S ohledem na početnou skupinu učitelů prvního stupně základní školy, kteří nedisponují hlubší znalostí anglického jazyka a pocítují obavy a nejistotu z vedení výuky v tomto jazyce, se však nabízí možnost vedení lekcí v duchu tzv. soft CLIL neboli jazykových sprch. Vybrané aktivity jsou vedeny v anglickém jazyce v takové podobě, která odpovídá úrovni znalostí učitele, a zasazeny do výuky v jazyce českém. Učitel si tak bez obav může výuku podle potřeby organizovat česky a zbaví se zbytečného stresu.

Plán vyučovací lekce je rozepsán detailně a jsou v něm uvedeny návodné věty a fráze v angličtině, kterých se lze držet, nebo se jimi volně inspirovat, dle preferencí učitele. Pro přehlednost je anglický jazyk od jazyka českého a od popisu jednotlivých aktivit vždy odlišen kurzívou. S vědomím kontroverze tohoto kroku autorka v návodných větách využívá některé obraty a jazykové struktury, jejichž ovládnutí se od žáků na prvním stupni základní školy neočekává. Cílem výtvarné řady a jednotlivých lekcí není naučit žáky tyto struktury používat, ale prohlubovat postupně schopnost porozumění jazyku v jeho čisté podobě a dokázat aktivně použít pouze malé množství pečlivě vybrané a zvolna dávkované slovní zásoby a základních větných struktur, a to s vizuální či haptickou oporou.

Závěrečná reflexe jednotlivých lekcí s žáky je vždy vedena v jazyce českém, aby diskuse o lekci mohla volně plynout a nedošlo k upozadění výtvarných cílů.

Důležitou hranici mezi českým a anglickým jazykem nám pomáhá udržet názorná pomůcka. V této výtvarné řadě je to tzv. anglický šátek, který si učitel váže kolem ruky, když mluví anglicky. Využívanější plyšovou hračku, která neumí česky, a tudíž je slušností před ní

hovořit pouze anglicky, autorka nevnímá pro žáky třetího ročníku jako motivující. K tomuto účelu lze zvolit jakýkoliv předmět, který má pro danou třídu motivační význam.

6.1 Realizace výtvarné řady

Výtvarná řada byla realizována na církevní základní škole sv. Voršily v Olomouci. Škola se na svém webu profiluje jako poskytující vzdělání na křesťanských principech, s důrazem na jazykovou komunikaci a informační technologie.

Není zde blíže specifikováno, v jakém smyslu škola klade důraz na jazykovou výchovu. Na prvním stupni je anglický jazyk vyučován od třetího ročníku. Žákům prvních dvou ročníků bývá nabízen kroužek anglického jazyka.

Pro realizaci řady byl zvolen třetí ročník jakožto ročník uzavírající první období základního vzdělávání. V tomto ročníku by u všech žáků měly být naplněny očekávané výstupy cizího jazyka pro první období. Vhodné zavádění metody CLIL by v takové třídě mohlo významně pomoci dosáhnout těchto cílů přirozenějším způsobem, s možností věnovat čas klíčovým poslechovým dovednostem, schopnosti porozumění a osvojování slovní zásoby přirozeným způsobem spojeným se zážitkem, nikoliv na úkor časové dotace jiných předmětů.

Třetí třída se skládá ze třiceti žáků, z nichž jeden v průběhu realizace výtvarné řady odešel do domácího vzdělávání. Součástí třídy po čas celé realizace byli tři ukrajinští žáci, tři žáci s druhým stupněm podpůrných opatření, dva z nich s individuálním vzdělávacím plánem, a jeden žák se třetím stupněm podpůrných opatření.

Jednotlivé lekce proběhly každý týden dvakrát, a to vždy s polovinou třídy, většinou tedy s patnácti žáky. Třída byla předem náhodně rozdělena do dvou heterogenních skupin se stejným počtem děvčat a chlapců.

Tato třída se před realizací výtvarné řady setkala se soft CLIL aktivitami v několika hodinách matematiky a geometrie.

6.2 Výběr námětů jednotlivých lekcí

Pro posílení motivace žáků a jejich pozvolné uvedení do mezipředmětové výtvarné řady proběhla jedna minilekce, kde si žáci ze čtrnácti předvybraných idiomů losovali sedm.

Soubor čtrnácti idiomů byl vytvořen na základě jejich gramatické stavby, především ale s ohledem na viděné možnosti výtvarného ztvárnění jejich doslovného i přeneseného významu. Jedná se o následující idiomy:

- *To break the ice* – říct nebo udělat něco, co uvolní atmosféru, obzvlášť na začátku schůzky, oslavy a podobně
- *To break the mold* – změnit očekávání ostatních originálním nebo dramatickým jednáním nebo řešením v určité situaci
- *To build a friendship* – prohlubovat přátelství
- *To burst the bubble* – utnout něčí radost a podobně
- *To eyeball something* – pozorně něco sledovat; odhadnout pohledem
- *To have feet of clay* – mít určitý nedostatek v povaze, mít slabinu
- *To hit the hay* – jít do postele
- *To make friends* – spřátelit se (s někým)
- *To make waves* – aktivně si získávat pozornost, často nezvyklým nebo problematickým způsobem
- *To spill the beans* – sdělit tajnou nebo osobní informaci
- *To take shape* – začít nabývat jasnou podobu
- *To take turns* – provádět činnost jeden po druhém, spravedlivě se střídat
- *To tear down* – strhnout (například budovu nebo zeď)
- *To throw shapes* – tančit (britská angličtina)

Při výběru byl důraz kladen na jednoduchost skladby těchto idiomů, všechny obsahují v anglickém jazyce běžné sloveso ve spojení nejčastěji s podstatným jménem, v některých případech se zájmenem, určitým členem nebo předložkou.

Sedm vylosovaných idiomů bylo vystaveno na předem vyhrazenou nástěnku, ptali jsme se: „*What does it mean? Do you know?*“. Někteří žáci znali slovíčka „*bubble*“, „*friends*“, „*shape*“, „*something*“. Pozorovali jsme symbolicko-písemné pastelové ztvárnění idiomů na vystavených plakátech, ptali jsme se a ukazovali: „*Do you like this idiom? Do you like red/blue.....? Do you like these shapes? Is this your favourite?*“ Tato činnost měla žáky zaktivizovat a přivést k úvahám o nadcházejících hodinách výtvarné výchovy.

6.3 Metodika jednotlivých lekcí

6.3.1 Lekce č.1 – Let's tear it down!

Vzdělávací oblast: Umění a kultura

Předmět: Výtvarná výchova

MPV: Anglický jazyk

Námět hodiny: Let's tear it down aneb prožíváme destrukci

Edukační cíle: Žák pozoruje vlastnosti papíru, vlastními slovy je popíše, rozlišuje vlastnosti lepenky a měkkého papíru. Navrhne jednoduchý model domu z lepenky, vybírá k práci vhodné lepidlo a další nástroje. Rozumí jednoduchým anglickým pokynům a reaguje na ně verbálně i neverbálně. S vizuální oporou zopakuje nebo sám použije některá anglická slova, konkrétně anglicky pojmenuje různé barvy, papír, nůžky, lepidlo, štětec, lepicí pásku a domy. Použije slovní spojení se slovesem být, např. „*The house is blue. It's a brush...*“. Rozumí významu slova „*tear*“, slova „*down*“ a idiomu „*tear down*“, opakuje je a neverbálně na ně reaguje.

Spolupracuje ve skupině, respektuje názory a nápady svých spolužáků, vyjádří svůj názor. Je ochotný pomoci. Hovoří o svém prožitku výtvarné činnosti.

Trhá, stříhá a lepí papír, tvoří koláž. Stříhá a tvaruje vlnitou lepenku.

Ročník: třetí

Časová dotace: 90 minut

Počet žáků: 15

Organizační formy: hromadné vyučování, skupinová výuka

Metody: názorně demonstrační, praktické, dialogické; metody výuky CJ TPR a CLIL

Použité techniky: Tvarování lepenky, trhaná koláž z papíru

Materiální didaktické prostředky: Pro tuto lekci potřebujeme např. anglický šátek jako CLIL pomůcku, pro práci odstřížky a zbytky barevných i bílých papírů, vlnitou lepenku pro tvarování domů ve skupinách, nůžky, tyčinková lepidla, Herkules se štětcem a izolepu pro každou skupinu. Pro názornou ukázkou budeme potřebovat model domu z kartonu, fotografii demolice domu a fotografii parku. Na tabuli vystavíme plakát s idiomem „*tear down*“.

Plán vyučovací hodiny:

Evokace: Na tabuli připevníme plakát s idiomem „*tear down*“, nasadíme si anglický šátek nebo jinou pomůcku, která žákům ukazuje, že budeme mluvit anglicky, a pokynem

„*Come here, please!*“ vyzveme žáky, aby se posadili do kruhu, v němž budeme evokací daného námětu začínat každou lekci.

Do kruhu mezi žáky beze slova vysypeme odstřížky, různé nastřádané zbytky papírů. „*What's this?*“ ptáme se žáků. „*Yes, it's a paper.*“ „*What colours can you see?*“

Vezmeme do rukou kousek papíru a pomalým pohybem papír trháme s komentářem „*Tear the paper.*“ a se slovy „*Everybody, let's tear the paper!*“ bereme z hromady stále další a další kousky papíru a trháme je. Žáci se postupně spontánně přidávají k činnosti. Průběžně opakujeme slova „*Tear the paper.*“ s důrazem na sloveso.

Obrázek 1 – Tear the paper – vlastní fotografie

Aktivitu ukončíme zvoláním „*Stop!*“ doprovobeným výrazným gestem.

Nyní do hrsti nabereme natrhaný papír a vyčkáme na pozornost dětí. „*What colours can you see in my hand? Yes, that's right, good job! Now, let the paper fall down. Let the colours fall down!*“ Vyhazujeme papíry do vzduchu a necháváme je spadnout na zem a na nás. Děti se spontánně přidávají. Doprovázíme opakovaně slovy „*fall down*“ s důrazem na slovíčko „*down*“. Pozorujeme barevný déšť, způsob, jakým se papír snáší k zemi. V případě potřeby aktivitu opět ukončíme důrazným „*Stop!*“.

Obrázek 2 – Let it fall down – vlastní fotografie

Celou evokaci námětu ukončíme připomínkou. Ukážeme na jednotlivá slova idiomu. „*So, what is tear? Can you show me? What is down? Can you show me? Yes, good job!*“

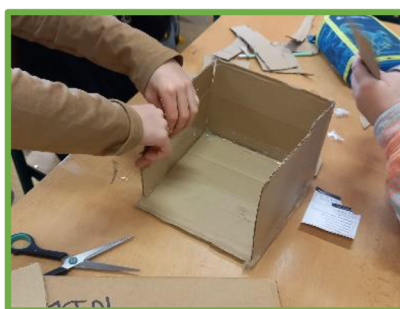
Uvědomění: „*Now what do we make today?*“ Ukážeme malý domek z kartonu. „*What*

Obrázek 3 – We make houses, today – vlastní fotografie

is this? Do you know? Yes, it's a house, a home, good job! We make houses, today. So, let's make groups of three or four people.“ Žáky obejdeme a pomůžeme s dělením do skupin. Pomáháme i posunky. Při pochopení konkrétními žáky využijeme pozitivní zpětné vazby. „*Yes, that's right! Yes, good job!*“ Když se děti rozdělí do skupinek, vyzveme je, aby se posadily do lavic. „*Let's sit down.*“

Ukážeme si potřebné pomůcky. Zvedáme je vždy nad hlavu, když o nich mluvíme, aby všichni dobře viděli. Také názorně předvádíme aktivity, o kterých mluvíme. „*So, what is this? Yes, these are scissors. Repeat after me – scissors! You cut the cardboard and the tape with the scissors.*“ Stejným způsobem pokračujeme se slovy „*glue*“, „*brush*“, „*cardboard*“, „*paper*“ and „*tape*“. Poté se žáci ve skupinách pustí do práce. Staví ve skupině dům z kartonu a pokrývají jej trhaným barevným papírem. Skupina může využít lepidlo, se kterým se jí nejlépe pracuje.

Obrázek 4 – Stavba domů – vlastní fotografie

Skupiny při práci obcházejí, v případě potřeby pomůžeme, pokládáme anglické otázky o právě využívaném materiálu. Podle schopností jednotlivých žáků klademe otázky uzavřené, např. „*Is this a tape? Do you cut the tape with scissors?*“, nebo otázky otevřené, např. „*What is this, do you know? What colour is your house?*...“.

Přibližně půl hodiny před koncem lekce si všichni žáci uklidí svá pracovní místa. „*Let's clean up, everybody! It's time. Put the paper in this box, wash the brushes with water...*“ Když mluvíme o úklidu, každou činnost také předvádíme názorně.

„*Come here! Let's build a city!*“ Žáky po úklidu zavoláme i s domy na volné prostranství ve třídě nebo na chodbě školy. Zde rozestavíme domy tak, aby představovaly město. „*Is it Olomouc? What city is it?*“

Obrázek 5 – Let's build a city – vlastní fotografie

„*Now, we have to tear down one house to build a park.*“ Při pronášení věty ukazujeme fotografii demolice domu a pomalu ji zakrýváme fotografií parku. Ukazujeme na jednotlivé domy a ptáme se: „*Do we tear down this house? This one...? Who wants to be the bulldozer?*“ Vybereme jednoho žáka, který vybraný dům zdemoluje. Můžeme s ostatními skandovat: „*Tear down the house, tear down the house!*“

Obrázek 6 – Tear down the house – vlastní fotografie

Reflexe s žáky: Nakonec se s žáky posadíme zpět do počátečního kruhu, přichystáme si k ruce pomůcky lekce a zopakujeme společně slovní zásobu. „*What is this? What is tear? What is down? Can you show me? What is tear down? Yes, to bulldoze, demolish...*“

Sundáme si z ruky anglický šátek a provedeme českou reflexi lekce a jednotlivých činností. Například: Jaké výtvarné aktivity jsme prožili v celé lekci? Co tě zaujalo nebo překvapilo? Co tě bavilo a co ti bylo naopak nepříjemné? Byla pro tebe některá výtvarná činnost nová? Co ses ve výtvarné výchově naučil? Zvedni ruku, pokud jsi rozuměl všemu, co jsem v hodině říkala. Zvedni ruku, kdo přesto nakonec pochopil, co jsem po něm chtěla? Co ti pomohlo porozumět významu mých slov?

Mají slova v českém jazyce vždy jen jeden význam? Co znamená třeba, že tě někdo tahá za nos? A mají slova v angličtině vždy stejný význam?

Reflexe po práci s 1. skupinou: S ohledem na specifika této skupiny jsem se rozhodla ještě před zahájením lekce dle plánu žákům v komunitním kruhu znovu vysvětlit, co je čeká a proč. Vysvětlila jsem jim, že hodina bude sice vedená z velké části anglicky, bude ale jiná než hodiny angličtiny, jak je znají. Jedná se o výtvarnou výchovu a vůbec nevádí, když nebudou všemu rozumět, všechno jim zároveň ukážu. Děláme to proto, abychom se učili a bavilo nás to. Zdůraznila jsem také, že nevádí, když mi nebudou umět odpovědět anglicky. Vše, co budou potřebovat říct mi mohou sdělit také česky. Žáci mě ujistili, že tomu rozumí, a pustili jsme se do práce.

První aktivita je zcela vtáhla, zbytky papíru trhali a vyhazovali do vzduchu s nadšením. Při reflexi jsme zjistili, že dvěma děvčatům nebyla expresivní aktivita příliš příjemná, ostatní ji naopak vyzdvihovali. Líbil se jim „barevný déšť“, že se jim papír zachycoval ve vlasech a podobně. Většina žáků byla schopna reprodukovat anglickou slovní zásobu aktivity, všichni byli schopni ji opakovat. Myslím si, že žáci nevěnovali při aktivitě příliš pozornosti vlastnostem papíru a tomu jak se snášel, i přesto se nám podařilo v reflexi některé jeho vlastnosti společnými silami pojmenovat. Že je lehký, když padá, „jakoby se třepotá“, může mít různé barvy, jde snadno trhat i stříhat, mačkat...

V první lekci byla žákům při tvoření skupin schválně ponechána volnost, jen dvě žákyně se chvíli nechtěly do žádné skupiny začlenit. Začala jsem na ně česky naléhat, aby si vybraly skupinku, měla jsem strach, že se vůbec nezačlení. Příště bych je nechala se uklidnit a pokračovala v lekci, nejedná se u nich o neobvyklý projev.

Po počátečním zdržení žáci pracovali na stavbě domu ve skupinách výborně. Pochopili dle názorné ukázky svůj úkol, v některých skupinách si rozdělili role, a všichni se na práci

spolupodíleli. V jedné chlapecké skupině začali dům spontánně vylepšovat, prostříhovali dveře a okna.

V reflexi o práci s lepenkou jsme zjistili, že pokud nemá člověk dobré ostré nůžky, je její zpracování poměrně složité a je třeba spolupracovat a sdílet vhodné nástroje mezi sebou. Žáci také reflektovali, že kdyby byli na práci sami, činilo by některým obtíže vymyslet, jak dům zkonstruovat. V týmu to bylo jednodušší. Konstatovali, že tyčinkové lepidlo při lepení barevných papírů na některé části domů nebylo dostatečně silné, s Herkulesem by si zase přáli mít více času na práci i zasychání. Izolepa byla ideální pro samotnou konstrukci domu. Vzhledem k tomu, že nám v lekci nešlo o perfektní výslednou stavbu, ale především o spolupráci při stavbě města a poznávání, že i destrukce je přirozenou součástí vývoje věcí, nemyslím si, že by byly nedostatky při práci s lepidlem překážkou k naplnění stanovených cílů.

V části lekce o strhávání domů jsem očekávala u žáků neochotu ničit své výtvary, v takovém případě jsem byla připravena strhnout svůj vlastní, ukázkový, dům. Žáci mě ovšem zaskočili svým nadšením do této činnosti. Vymýšleli různé způsoby, jak domy demolovat. Domnívám se, že tato skutečnost vyplývá ze značného individualismu některých žáků. Je možné, že necítili tak pevné citové pouto k dílu společnému, jaké by cítili ke svému vlastnímu.

Po reflexi usuzuji, že cíle vyučovací hodiny byly naplněny.

V plánu vyučovací hodiny bych po první realizaci nezměnila nic, při úvodní aktivitě bych doporučila před hromadným trháním a vyhazováním udělat samostatnou ukázkou, kde by žáci měli možnost v klidu pozorovat, jakým způsobem se papírek snáší k zemi, co ovlivňuje jeho trajektorii, jak se na světlo proměňuje a tak dále.

6.3.2 Lekce č.2 – Let's throw shapes!

Vzdělávací oblast: Umění a kultura

Předmět: Výtvarná výchova

MPV: Anglický jazyk, Geometrie, Tělesná výchova, Hudební výchova

Námět hodiny: Let's throw shapes aneb handicapovaní malíři

Edukační cíle: Žák rozpozná a anglicky pojmenuje základní tvary a barvy, hledá je ve svém okolí. Rozumí jednoduchým anglickým pokynům a reaguje na ně verbálně i neverbálně. S vizuální oporou zopakuje nebo sám použije některá anglická slova, konkrétně různé barvy, geometrické tvary, papír, drát, štětec, kelímek, vodu, vodové barvy a šátek. Použije slovní spojení se slovesem být, např. „*The triangle is blue. It's a circle...*“. Rozumí významu slova „*throw*“, slova „*shapes*“ a idiomu „*throw shapes*“, opakuje je a neverbálně na ně reaguje.

Oceňuje estetickou kvalitu geometrických tvarů. Spolupracuje ve dvojici, respektuje názory a nápady svých spolužáků, vyjádří svůj názor. Hovoří o svém prožitku výtvarné činnosti.

Tvaruje, ohýbá a kroutí chlupatý drát. Používá kulatý štětec ke kresbě a malbě vodovými barvami, namaluje abstraktní geometrickou kompozici. Uchopí štětec ústy. Orientuje se ve svém okolí na základě hmatu a sluchu. Koordinuje své pohyby při tanci, tančí do rytmu hudby.

Ročník: třetí

Časová dotace: 90 minut

Počet žáků: 15

Organizační formy: hromadné vyučování, skupinové vyučování

Metody: názorně demonstrační, praktické, dialogické, didaktická hra; metody výuky CJ TPR a CLIL

Použité techniky: kresba a malba vodovými a anilínovými barvami, tvarování plyšového modelovacího drátu

Materiální didaktické prostředky: Pro tuto lekci potřebujeme např. anglický šátek jako CLIL pomůcku, k evokaci kousek plyšového modelovacího drátu pro každého žáka a terče ve tvaru čtverce, obdélníku, trojúhelníku a kruhu. Pro práci 2x kreslicí karton A4 pro každého žáka, 1x

kreslicí karton A3 do dvojice, kulaté štětce, vodové nebo anilínové barvy a kelímek na vodu pro každého žáka, pokrytí lavic, barevné křídly, tabuli a šátky na zavázání očí a rukou (jeden šátek na žáka). Audiální techniku pro přehrání hudby. Na tabuli vystavíme plakát s idiomem „throw shapes“.

Plán vyučovací hodiny:

Evokace: Před touto lekcí žáky poučíme o bezpečnosti při práci poslepu a při malování ústy. Na tabuli připevníme plakát s idiomem „*throw shapes*“, nasadíme si anglický šátek nebo jinou pomůcku, která žákům ukazuje, že budeme mluvit anglicky, a pokynem „*Come here, please!*“ vyzveme žáky, aby se posadili do kruhu, v němž budeme evokací daného námětu začínat každou lekci. Rozdáme každému kousek plyšového modelovacího drátu. „*Here's your coil. What colour is your coil?*“ Ukážeme žákům, jak můžeme drát tvarovat. „*Bend the coil, twist the coil.*“

Do kruhu nyní rozložíme naše terče – geometrické tvary. „*What are these? Do you know? Yes, they are shapes. Repeat after me – shapes.*“ Slovo „*shapes*“ ukážeme na plakátu na tabuli. „*This is a triangle, a circle, a square and a rectangle.*“ Ukazujeme na jednotlivé tvary a ptáme se: „*What colour is the rectangle? What colour is this shape? Is this a circle?*“

Jednotlivé tvary si vymodelujeme tvarováním drátu. „*Let's make the shapes with the coil. Let's make a circle... Yes, good job! What is this? Is it a square?*“ Po dostatečném procvičení můžeme přidat rovnou a křivou čáru. „*Can you make a straight line? Can you make a curved line?*“

Obrázek 7 – Spontánní tvorba z geometrických tvarů – vlastní fotografie

Ukážeme na sloveso „*throw*“. Pohybem ruky naznačíme házení. „*Now, let's throw the shapes.*“ Každý žák si ze svého drátu vytvaruje jeden tvar a snaží se s ním trefit do příslušného terče. Můžeme se vzájemně podpořit skandovaným pokřikem: „*Throw the rectangle/triangle...!*“ Jsou-li žáci soutěživí, můžeme terče umístit do různých vzdáleností a při aktivitě si počítat body dle čísel vepsaných v terčích.

Celou evokaci námětu ukončíme připomínkou. Ukážeme na jednotlivá slova idiomu. „*So, what is throw? Can you show me? What are shapes? Can you show me? Yes, good job! Can you throw shapes?*“ Můžeme se také rozhlédnout po třídě a hledat geometrické tvary v předmětech kolem sebe. „*Can you see any triangles? Squares? Straight lines?...*“

Uvědomění: Vyzveme žáky, aby se posadili do lavic. „*Let's sit down. Today I throw some shapes at you and you paint them with watercolour.*“

Ukážeme si potřebné pomůcky. Zvedáme je vždy nad hlavu, když o nich mluvíme, aby

Obrázek 8 – *Throw the shapes* – vlastní fotografie

všichni dobře viděli. Také názorně předvádíme aktivity, o kterých mluvíme. „*So, what is this? Yes, these are watercolours. Repeat after me – watercolours! You paint with the watercolours.*“ Stejným způsobem pokračujeme se slovy „*brush*“, „*paper*“, „*cup with water*“ and „*scarf*“.

Žáci si před sebe nachystají prázdnou čtvrtku a do ruky štětec. „*Take a paper and a brush and let's start. I throw shapes at you and you paint them.*“ Následně jim anglicky říkáme, jakou barvou mají namalovat který tvar a současně sami kreslíme tvary v daných barvách na křídovou tabuli. Žáci sami volí velikost a umístění tvarů a tvoří svůj abstraktní obraz. „*Wet your brush in the water and take yellow/blue/red... colour. Now, paint a circle/curved line... Wash your brush in the water.*“ Když jsou si žáci v činnosti jistí, začneme se jich ptát, jakou barvu použijeme a který tvar namalujeme. „*What colour can we take? What shape can we paint? Yes, good job!*“

Stejný postup si vyzkoušíme se svázanýma rukama, musíme tedy malovat ústy, se zavázanýma očima, malujeme tedy poslepu, a nakonec malujeme na papír velikosti A3 ve dvojici. Jeden ze dvojice má svázané ruce, druhý zavázané oči. Získávají tak příležitost spolupracovat.

Obrázek 9 – Handicap – vlastní fotografie

Přibližně dvacet minut před koncem lekce si všichni žáci uklidí svá pracovní místa. „*Let's clean up, everybody! It's time. Wash the brushes with water, put the watercolours in this box...*“ Když mluvíme o úklidu, každou činnost také předvádíme názorně.

Obrázek 10 –

vní fotografie

Obrázek 12 – Tvorba různých autorů – vlastní fotografie

„*Come here! Let's throw shapes one more time!*“ Žáky po úklidu zavoláme zpět do kruhu a pustíme jim libovolnou populární skladbu, můžeme žáky nechat vybrat jejich oblíbenou.

Obrázek 11 – Throw shapes – vlastní fotografie

Začneme na hudbu tančit, předvádět různé taneční pozice. Vyzveme žáky, aby se připojili: „*Let's throw shapes, everybody!*“. Můžeme se střídat v tanci uprostřed kruhu a skandováním tanečnicka povzbuzovat: „*Throw shapes, throw shapes!*“

Reflexe s žáky: Nakonec se s žáky posadíme do počátečního kruhu, přichystáme si k ruce některé pomůcky lekce a zopakujeme společně slovní zásobu. „*What is this? What is this shape? Is it a triangle? What is throw shapes? Can you show me? Throw me some shape!*“ Zde je dobré žáky přivést k tomu, aby nám ukázali všechny tři významy idiomu z lekce. Hodí nám tvar z plyšového drátu, řeknou nám názvy různých tvarů a předvedou taneční figury.

Sundáme si z ruky anglický šátek a provedeme českou reflexi lekce a jednotlivých činností. Například: Jaké výtvarné aktivity jsme prožili v celé lekci? Co tě zaujalo nebo překvapilo? Co tě bavilo a co ti bylo naopak nepříjemné? Byla pro tebe některá výtvarná činnost nová? Co ses ve výtvarné výchově naučil? Zvedni ruku, pokud jsi rozuměl všemu, co jsem v hodině říkala. Zvedni ruku, kdo přesto nakonec pochopil, co jsem po něm chtěla? Co ti pomohlo porozumět významu mých slov?

Reflexe po práci s 1. skupinou: Hned zpočátku lekce jsme s žáky řešili spor, to našim cílem nebylo. Nenapadlo mě, jak moc bude pro žáky důležitá barva kousku chlupatého drátu, který dostanou pro úvodní aktivitu. Dávala jsem jim postupně drát vybrat a ke konci kruhu se začalo ozývat: „Já ale chtěla červený... máš smůlu...“. Padlo pár nehezkých slov. Situaci jsem operativně vyřešila tím, že jsem si s žákyní sama drát vyměnila, abych jí ukázala, že mi dnes opravdu na barvě drátu nezáleží. Shodou okolností jsem sama měla drát červený. S ohledem na konkrétní situaci a žákyni bych

6.3.3 Lekce č.3 – Let's take shape!

Vzdělávací oblast: Umění a kultura

Předmět: Výtvarná výchova

MPV: Anglický jazyk, Geometrie

Námět hodiny: Let's take shape aneb když se představy stávají skutečností

Edukační cíle: Žák rozpozná, na základě zrakového i hmatového vjemu, a anglicky pojmenuje základní tvary, rozlišuje jejich velikost. Zkoumá vlastnosti přírodního motouzu, dokáže je vlastními slovy popsat a využít pro tvůrčí činnost. S vizuální oporou zopakuje nebo sám použije některá anglická slova, konkrétně geometrické tvary, papír, nůžky, provázek, štětec, lepidlo, kelímek, tiskařská barva (ink), váleček a lžíce. Použije slovní spojení se slovesem být, např. „*The triangle is big. It's a cat...*“. Používá také slovní spojení se slovesem „*like / don't like*“. Rozumí významu slova „*take*“, slova „*shape*“ a idiomu „*take shape*“, opakuje je a neverbálně na ně reaguje.

Výtvarnou činnost vnímá jako prostor k vyjádření svých myšlenek, nápadů a emocí. Respektuje názory a nápady svých spolužáků, vyjádří svůj názor. Hovoří o svém prožitku výtvarné činnosti. Tvaruje, ohýbá a uzluje přírodní motouz, vytváří z něj obrazce a lepí na papír. Válečkem nanáší barvu na matrici a pomocí lžíce provádí ruční tisk.

Ročník: třetí

Časová dotace: 90 minut

Počet žáků: 15

Organizační formy: hromadné vyučování

Metody: názorně demonstrační, praktické, dialogické, didaktická hra; metody výuky CJ TPR a CLIL

Použité techniky: ruční tisk z koláže

Materiální didaktické prostředky: Pro tuto lekci potřebujeme např. anglický šátek jako CLIL pomůcku, k evokaci libovolné modely geometrických tvarů, se kterými mohou žáci manipulovat, a šátek na zavázání očí. Pro práci, tvorbu matric k tisku, budeme potřebovat

kreslicí kartony o velikosti A5, přírodní motouz, například jutový, nůžky pro všechny žáky, Herkules a ploché štětce k nanášení lepidla. Pro tisk si nachystáme například černou tiskařskou barvu (můžeme ji nahradit temperou s přidaným olejem), váleček, podložku ze skla, plexiskla nebo plastu a lžice pro žáky. Pokud jej máme k dispozici, můžeme žákům představit také ruční kuličkový lis. Na tabuli vystavíme plakát s idiomem „take shape“.

Plán vyučovací hodiny:

Evokace: Na tabuli připevníme plakát s idiomem „take shape“, nasadíme si anglický šátek nebo jinou pomůcku, která žákům ukazuje, že budeme mluvit anglicky, a pokynem „Come here, please!“ vyzveme žáky, aby se posadili do kruhu, v němž budeme evokací daného námětu začínat každou lekci.

Do kruhu mezi žáky beze slova vyskládáme modely geometrických tvarů nebo drobné předměty daných tvarů – trojúhelníků, čtverců, obdélníků, kruhů a čar. „What’s this?“ ptáme se žáků. „Yes, these are shapes.“ „What shapes can you see?“

„Let’s play a game – take a shape.“ Slova ukážeme na plakátu. Žáci při hře sedí v kruhu a musí pohledem co nejrychleji vyhledat tvar, který zazní, vzít si jej a zvednout nad hlavu. Žáci, kteří tak stihnou učinit si mohou započítat bod. Hru představíme názornou ukázkou, ke které se přidávají další a další žáci, kteří již hru pochopili. „Let’s start! Take a circle! Yes, good job, you have got a point!“

Chceme, aby hru pochopili a zapojili se do ní, pokud možno, všichni žáci. Stane-li se příliš agresivní, přejdeme klidně ihned k aktivitě další. Vyzveme vždy jednoho žáka v kruhu, aby si zavázal oči, nebo mu je sami zavážeme. Postupně všem oslepeným žákům vložíme do rukou geometrický tvar a říkáme: „Take this shape. What shape is it? Do you know? Is it a square? Is it big? Small?...“

Celou evokaci námětu ukončíme připomínkou. Ukážeme na idiomu na plakátu. „So, what is take shape? Can you show me? Yes, good job! Now, take a pencil/paper/brush...“

Uvědomění: Vezmeme si kousek motouzu, přibližně padesát centimetrů a vytvarujeme z něj obrazec tak, aby na něj všichni viděli. „Look, it takes shape! What is it?“ Děti hádají, co obrazec představuje. Vybíráme obrazec, který žáci umí popsat anglicky. Poté postupně každý žák v kruhu dostane motouz a snaží se z něj vytvarovat svůj nápad. Ostatní hádají, o co se jedná. Učitel může opakovat: „Look, it takes shape. What is it?“

Vyzveme děti: „Let’s sit down!“

„Now what do we make today?“ Ukážeme dětem tisk z koláže. „Our ideas take shape, today.“

Ukážeme si potřebné pomůcky. Zvedáme je vždy nad hlavu, když o nich mluvíme, aby všichni dobře viděli. Také názorně předvádíme aktivity, o kterých mluvíme. „*So, what is this? Yes, these are scissors. Repeat after me – scissors! You cut the string with the scissors.*“ Stejným způsobem pokračujeme se slovy „*glue*“, „*brush*“, „*paper*“, „*ink*“, „*roller*“ and „*spoon*“.

„*You glue the string on the paper and you make a picture. Like this.*“ Poté žáci dostanou kreslicí karton o velikosti A5 a lepidlo Herkules a samostatně se pustí do práce. Štětcem nanáší lepidlo na kousky provázku, nebo rovnou na karton, provázek na karton lepí a vytváří obrázek podle svých představ.

Obrázek 13 – Glue the string – vlastní fotografie

Žáky při práci obcházíme, v případě potřeby pomůžeme, pokládáme anglické otázky o právě využívaném materiálu. Podle schopností jednotlivých žáků klademe otázky uzavřené, např. „*Is this a string? Wow, it is taking a shape! Is it a cat?*“, nebo otázky otevřené, např. „*Wow, it is taking a shape! What is it? What is it taking shape of? Do you like...?*“. Hotové matrice žáci průběžně pokládají nejlépe na topení nebo na vzduch.

Přibližně třičtvrtě hodiny před koncem lekce si všichni žáci uklidí svá pracovní místa. „*Let’s clean up, everybody! It’s time. Put the scrapes in the rubbish bin, wash the brushes with water...*“ Když mluvíme o úklidu, každou činnost také předvádíme názorně.

„*Come here! Let’s have a look at your ideas!*“ Žáky po úklidu zavoláme zpět do kruhu, přinesou své matrice.

„*See? Our ideas can take shape. My idea took shape of a bird. What did your idea take shape of? What is it? Is it a flower? Yes, good job, beautiful!*“ Zeptáme se žáků postupně na každou matici.

„It's time to print your ideas. I roll the roller in the ink and roll it over your picture. You put it face down on a clean paper and rub it with a spoon.“ Postup při popisu žákům pomalu a názorně ukážeme. Poté se můžeme věnovat tisku. Nanášíme žákům tiskařskou barvu rovnoměrně na matrice a oni si sami zkouší obrázek pomocí lžice obtisknout a opatrně matrici odstranit.

Obrázek 14 – Print your ideas – vlastní fotografie

Reflexe s žáky: Nakonec se s žáky posadíme zpět do počátečního kruhu, přichystáme si k ruce pomůcky lekce a zopakujeme společně slovní zásobu. „*What is this? What is take? What is shape? Can you show me? What is take shape?*“ Žáci se idiom mohou pokusit vysvětlit česky.

Sundáme si z ruky anglický šátek a provedeme českou reflexi lekce a jednotlivých činností. Například: Jaké výtvarné aktivity jsme prožili v celé lekci? Co tě zaujalo nebo překvapilo? Co tě bavilo a co ti bylo naopak nepříjemné? Byla pro tebe některá výtvarná činnost nová? Co ses ve výtvarné výchově naučil? Zvedni ruku, pokud jsi rozuměl všemu, co jsem v hodině říkala. Zvedni ruku, kdo přesto nakonec pochopil, co jsem po něm chtěla? Co ti pomohlo porozumět významu mých slov?

Reflexe po práci s 1. skupinou:

6.3.4 Lekce č.4 – Let's make friends!

Vzdělávací oblast: Umění a kultura

Předmět: Výtvarná výchova

MPV: Anglický jazyk

Námět hodiny: Let's make friends aneb materiál nám ožívá pod rukama

Edukační cíle: Žák pozoruje vlastnosti drátu a papíru, vlastními slovy je popíše, vnímá rozdíly ve vlastnostech v souvislosti s průměrem drátu. Experimentuje při tvorbě loutky z těchto materiálů. Navrhne jednoduchý model divadelního jeviště a ve dvojici vymyslí krátkou loutkovou scénku. Rozumí jednoduchým anglickým pokynům a reaguje na ně verbálně i neverbálně. S vizuální oporou zopakuje nebo sám použije některá anglická slova, konkrétně drát, papír, nůžky a plastelínu, školu, park, hřiště, domov, obchod, restauraci a les. Použije slovní spojení se slovesem být a fráze používané při seznamování se, např. „*Hello, what's your name? My name is... How are you? How old are you? I am... Do you like...?*“. Rozumí významu slova „*make*“, slova „*friends*“ a idiomu „*make friends*“, opakuje je a neverbálně na ně reaguje.

Spolupracuje ve dvojici, respektuje názory a nápady svých spolužáků, vyjádří svůj názor. Hovoří o svém prožitku výtvarné činnosti.

Tvaruje, ohýbá a kroutí drát, mačká a skládá papír a z těchto materiálů modeluje loutku. Z plastelíny modeluje jednoduché kulisy. Při dramatizaci vyslovuje správně anglicky.

Ročník: třetí

Časová dotace: 90 minut

Počet žáků: 15

Organizační formy: hromadné vyučování, skupinové vyučování

Metody: názorně demonstrační, praktické, dialogické, inscenační; metody výuky CJ TPR a CLIL

Použité techniky: tvarování a modelování materiálu - plastika zpevněná drátem / drátěná plastika

Materiální didaktické prostředky: Pro tuto lekci potřebujeme např. anglický šátek jako CLIL pomůcku, k evokaci dostatek měkkého drátu, např. měděného, který se bude dětem dobře ohýbat, zároveň ale udrží tvar. Starý potištěný papír, zbytky papírů nebo noviny a nůžky. Pro tvorbu divadelní scény potom plastelínu a jakékoliv větší archy papíru na podložení. Na tabuli vystavíme plakát s idiomem „make friends“.

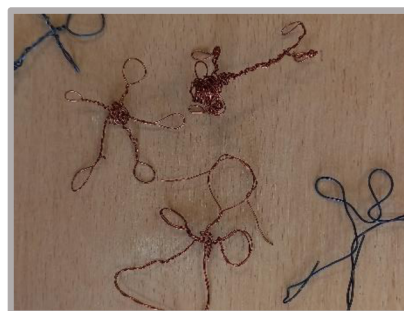
Plán vyučovací hodiny:

Evokace: Před touto lekcí žáky poučíme o bezpečnosti při práci s drátem. Na tabuli připevníme plakát s idiomem „make friends“, nasadíme si anglický šátek nebo jinou pomůcku, která žákům ukazuje, že budeme mluvit anglicky, a pokynem „Come here, please!“ vyzveme žáky, aby se posadili do kruhu, v němž budeme evokací daného námětu začínat každou lekci.

Každý žák dostane kousek drátu. „Do you know what is this? Do you remember? Yes, it's a coil! Can you repeat it? What can we do with a coil?“ Společně s žáky drát napřed ohýbáme. „We can bend it. Bend. Bend...“ Následně drát kroutíme. „We can twist it. Twist. Twist it...“ Uděláme smyčku a uzavřeme ji zakroucením obou konců drátu. „We can make a loop and then twist it. Loop and twist. Loop and twist...“

„What can we make with coil? I can make a heart, a triangle, a cat! What can you make? Show me.“ Žáci chvíli sami přemýšlí, co lze z drátu vyrobit. Můžeme navzájem hádat.

Ukážeme na plakát na tabuli. „We can make a friend. I make a loop, then twist the coil, then make another loop... Everybody, let's try make a little friend!“ Pro tvorbu kamaráda si děti ustrihnou delší kus drátu, alespoň 30 cm.

Obrázek 15 – Loop and twist – vlastní fotografie

„And what is this? Yes, a paper. An old paper. What can I do with it? I can fold it. Fold it, fold it...“ Papír překládáme. „I can tear it. Tear it, tear...“ Papír trháme. „And I can crumple the paper like this. Crumple, crumple, crumple...“ Papír mačkáme.

„*We can make a friend with paper and coil. Let's try.*“ Po ukázce obmotávání papíru drátem se žáci pouští do samostatné práce a tvoří svého kamaráda, malou loutku.

Obrázek 16 – Make a friend – vlastní fotografie

Celou evokaci námětu ukončíme připomínkou. Ukážeme na jednotlivá slova idiomu. „*So, what is make? What or who are friends? Who are your friends? Who is your best friend? Can you show me? Show me the little friend you made today. Yes, good job!*“

Uvědomění: „*Now what do we make today?*“ Úkolem žáků bude ve dvojicích až trojicích připravit scénu, ve které se seznámí a skamarádí jejich loutky. Každá scéna se bude odehrávat v jiném prostředí. „*We prepare scenes – How to make friends. We work in pairs, please, pick a scene.*“ Žáci si vylosují na lístečku zasazení své scény a dle výběru se rozdělí na skupiny. Můžeme použít například prostředí: at school, in a park, in a playground, at home, in a shop, in a restaurant, in a forrest.

Kulisy budeme stavět z plastelíny na arch papíru. Hra je především výrazová, můžeme ale použít fráze: „*Hello, what's your name? My name is... How are you? How old are you? I am... Do you like...?*“

Při práci skupiny obcházíme a modelujeme správnou výslovnost. Při modelování z plastelíny se ptáme: „*Is this a park? What is this...? Can you make a tree with plasticine? What colour is this plasticine?...*“

Obrázek 17 – Make friends – vlastní fotografie

Přibližně půl hodiny před koncem lekce žáky svoláme zpět do kruhu. Každá skupina dostane možnost předvést svou scénu. Po každé scéně opakujeme přede všemi podobné otázky

jako při tvorbě. Můžeme ostatní nechat hádat, kde se scéna odehrála. „*Is it in a playground? Can we make friends in a playground?*“

Reflexe s žáky: V počátečním kruhu si společně zopakujeme slovní zásobu lekce. „*What is this? What is make? What are friends? Who is your friend / your best friend? Can you show me your little friend? What is his name? Can we make friends at school? In a park? In a playground?...*“ Ještě dětem můžeme náhodně pokládat otázky týkající se jména, věku, nálady, zájmů.

Sundáme si z ruky anglický šátek a provedeme českou reflexi lekce a jednotlivých činností. Například: Jaké výtvarné aktivity jsme prožili v celé lekci? Co tě zaujalo nebo překvapilo? Co tě bavilo a co ti bylo naopak nepříjemné? Byla pro tebe některá výtvarná činnost nová? Co ses ve výtvarné výchově naučil? Zvedni ruku, pokud jsi rozuměl všemu, co jsem v hodině říkala. Zvedni ruku, kdo přesto nakonec pochopil, co jsem po něm chtěla? Co ti pomohlo porozumět významu mých slov?

Reflexe po práci s 1. skupinou:

6.3.5 Lekce č.5 – Let's burst the bubble!

Vzdělávací oblast: Umění a kultura

Předmět: Výtvarná výchova

MPV: Anglický jazyk

Námět hodiny: Let's burst the bubble aneb na všechno nestačíš sám

Edukační cíle: Žák experimentuje s novým výtvarným nástrojem - bublifukem. Pracuje vědomě s dechem. Pozoruje, jakou stopu po sobě bublina zanechává v různých situacích a zkušenost vlastními slovy popíše. Rozliší v ploše světlo a stín a využije jejich kontrast ve své tvorbě. Rozumí jednoduchým anglickým pokynům a reaguje na ně verbálně i neverbálně. S vizuální oporou zopakuje nebo sám použije některá anglická slova, konkrétně názvy volnočasových aktivit, foukat, jednotlivé barvy, fix, stín a baterku. Používá také slovní spojení se slovesem „*like / don't like*“ a názvy různých volnočasových aktivit, např. „*Do you like to play? I like to play football. Yes, I do. No, I don't.*“. Rozumí významu slova „*burst*“, slova „*bubble*“ a idiomu „*burst the bubble*“, opakuje je a neverbálně na ně reaguje.

Spolupracuje ve dvojici, respektuje nápady svých spolužáků, vyjádří svůj názor. Je ochotný pomoci a udělat kompromis. Hovoří o svém prožitku výtvarné činnosti.

Vyfukuje bubliny, koordinuje svůj výdech. Zachytí fixem co nejpřesněji linii na pomezí světla a stínu.

Ročník: třetí

Časová dotace: 90 minut

Počet žáků: 15

Organizační formy: hromadné vyučování, skupinové vyučování

Metody: názorně demonstrační, praktické, dialogické; metody výuky CJ TPR a CLIL

Použité techniky: netradiční výtvarné postupy – nové nástroje (bublifuk), kresba fixem

Materiální didaktické prostředky: Pro tuto lekci potřebujeme např. anglický šátek jako CLIL pomůcku, k evokaci flashcards s tématem her, několik bublifuků, do nichž předem pipetou přimícháme pár kapek libovolné barvy zanechávající stopy na papíře. Dále kreslicí kartony A3,

alespoň jeden do dvojice. Pro tvorbu ve dvojicích pak potřebujeme barevné fixy, drátěné a papírové loutky z předchozí lekce a baterku nebo lampičku. Na tabuli vystavíme plakát s idiomem „burst the bubble“.

Plán vyučovací hodiny:

Evokace: Na tabuli připevníme plakát s idiomem „burst the bubble“, nasadíme si anglický šátek nebo jinou pomůcku, která žákům ukazuje, že budeme mluvit anglicky, a pokynem „Come here, please!“ vyzveme žáky, aby se posadili do kruhu, v němž budeme evokací daného námětu začínat každou lekcí. Dovnitř kruhu bez vysvětlení rozložíme tolik archů papíru, aby byla zakrytá celá podlaha uvnitř kruhu.

Začneme otázkou: „Do you like to play? What do you like to play? Do you like to play cards? Do you like to play chess / football / with dolls...?“ K otázkám žákům ukazujeme

Obrázek 18 – Blow bubbles – vlastní fotografie

obrázky jednotlivých aktivit na flashcards. Diskusi ukončíme otázkou: „Can you blow bubbles? Do you like to blow bubbles?“ Vezmeme jeden z barevných bublifuků a vyfoukneme na papíry uvnitř kruhu bubliny. „I like to blow bubbles. Let’s blow bubbles.“ Rozdáme dětem bublifuky, vyfukují bubliny nad papíry, opakujeme přitom frázi „blow bubbles“.

„*I like to burst the bubbles!*“ Ukážeme na plakát s frází a začneme dětem praskat bubliny těsně nad papírem. Pozorujeme, co se se stopou bubliny stane. Opakujeme frází „*burst the bubble*“. Poté žáky necháme samostatně si s bublifuky hrát a tvořit bublinové obrazce.

Celou evokaci námětu ukončíme připomínkou. Ukážeme na jednotlivá slova idiomu. „*So, what is burst? Can you show me? What is bubble? What is blow bubble? What is burst bubble? Can you show me? Yes, good job!*“

Uvědomění: „*Now what do we make today? I burst your bubble now. Get ready, I burst your bubble.*“ Vytvoříme ve třídě napjatou atmosféru. „*POP! You can't do this alone. We work in pairs today. Please, choose a marker.*“ Žáci si poslepu vytáhnou jeden fix a utvoří dvojici se žákem, který má fix stejné barvy. Vzniknou velmi různorodé dvojice a pro některé žáky to může být nepříjemným zvratem v hodině. „*Let's sit down, please.*“

Ukážeme si potřebné pomůcky. Zvedáme je vždy nad hlavu, když o nich mluvíme, aby všichni dobře viděli. Také názorně předvádíme aktivity, o kterých mluvíme. „*So, what is this?*“

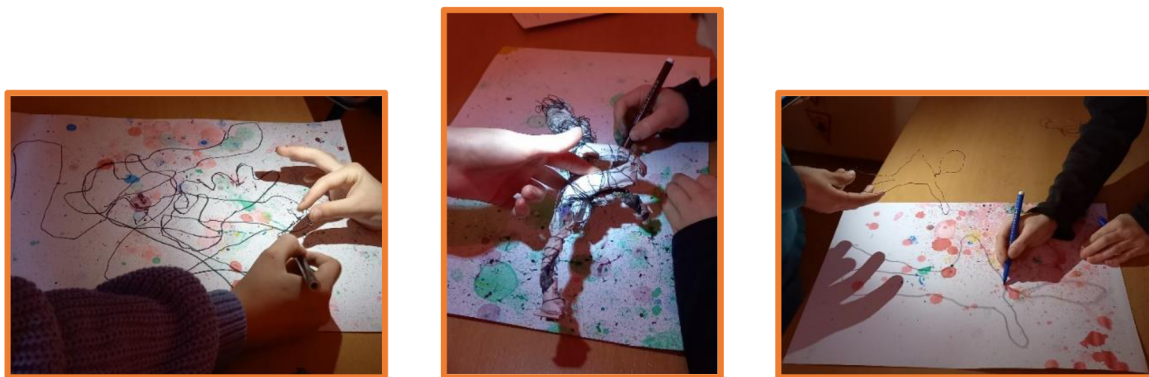

Obrázek 19 – Burst bubbles – vlastní fotografie

Yes, this is a marker. Repeat after me – a marker! You outline the shadow with your marker.“ Stejným způsobem pokračujeme se slovy „*paper with bubbles*“, „*flashlight*“ a „*little friends*“. Předvedeme názorně celý proces. Poté zhasneme velká světla a žáci se pustí ve dvojicích do práce. Obkreslují stíny svých drátěných a papírových loutek z minulé lekce mezi bubliny. Loutky se na papíře pohybují a vzájemně interagují. Žáci pomocí obrysů tento pohyb zachycují.

Skupinky při práci obcházejí, v případě potřeby pomůžeme, pokládáme anglické otázky o právě využívaném materiálu a pomůckách.

Obrázek 20 – Outline the shadows – vlastní fotografie

Reflexe s žáky: Nakonec se s žáky posadíme zpět do počátečního kruhu, přichystáme si k ruce pomůcky lekce a zopakujeme společně slovní zásobu. „*What is this... ? And what do you like to play? What games do you like? What do you like to do with your friends? What is blow bubbles? What is burst bubbles? Can you show me? And when I burst your bubble?*“ Sundáme si z ruky anglický šátek a česky se zamyslíme nad přeneseným významem idiomu.

Provedeme českou reflexi lekce a jednotlivých činností. Například: Jaké výtvarné aktivity jsme prožili v celé lekci? Co tě zaujalo nebo překvapilo? Co tě bavilo a co ti bylo naopak nepříjemné? Byla pro tebe některá výtvarná činnost nová? Co ses ve výtvarné výchově naučil? Zvedni ruku, pokud jsi rozuměl všemu, co jsem v hodině říkala. Zvedni ruku, kdo přesto nakonec pochopil, co jsem po něm chtěla? Co ti pomohlo porozumět významu mých slov?

Reflexe po práci s 1. skupinou:

6.3.6 Lekce č.6 – Let's spill the beans!

Vzdělávací oblast: Umění a kultura

Předmět: Výtvarná výchova

MPV: Anglický jazyk

Námět hodiny: Let's spill the beans aneb máme rádi jídlo všeho druhu

Edukační cíle: Žák pozoruje chování různě řaděných barev na plátně, zkoumá rozdíly mezi stopami, které na plátně zanechávají různé nástroje. Představí si, jakou stopu po sobě zanechává různé jídlo a tuto stopu napodobí. Vlastními slovy zkušenost popíše. Vybaví si detaily vzhledu svých oblíbených jídel a ztvární je. Posoudí, zda je kresba a malba zaschlá a připravená k další činnosti. Rozumí jednoduchým anglickým pokynům a reaguje na ně verbálně i neverbálně. S vizuální oporou zopakuje nebo sám použije některá anglická slova, konkrétně papír, nůžky, redis pero, štětec, tuš, vodové barvy, kelímek a vodu, pojmenuje svá oblíbená jídla. Použije slovní spojení se slovesem být, např. „*It's a cake...*“. Používá také slovní spojení se slovesem „*like / don't like*“. Rozumí významu slova „*spill*“, slova „*beans*“ a idiomu „*spill the beans*“, opakuje je a neverbálně na ně reaguje.

Ocení svou práci i práci druhých a neskáče druhým do řeči. Vyjádří svůj názor. Hovoří o svém prožitku výtvarné činnosti.

Maluje na textil různými alternativními nástroji. Kreslí obrysy jídla tuší pomocí redis pera, pero správně drží. Koloruje vodovými nebo anilinovými barvami. Stříhá přesně.

Ročník: třetí

Časová dotace: 90 minut

Počet žáků: 15

Organizační formy: hromadné vyučování

Metody: názorně demonstrační, praktické, dialogické; metody výuky CJ TPR a CLIL

Použité techniky: perokresba tuší kolorovaná vodovými barvami, malba na textil, koláž

Materiální didaktické prostředky: Pro tuto lekci potřebujeme např. anglický šátek jako CLIL pomůcku, k evokaci jakýkoliv kus plátna zastupující ubrus, např. ze starých závěsů,

prostěradla..., barvy na textil nebo jiné; k nanášení kelímky, štětce, lžičky, vidličky a další alternativní nástroje, fazole, nebo obrázek fazolí. Pro tvorbu jídla potřebujeme kreslicí karton, pera, tuš, vodové nebo anilinové barvy, kelímek s vodou, kulatý štětec, krytí lavic a nůžky. Na tabuli vystavíme plakát s idiomem „spill the beans“.

Plán vyučovací hodiny:

Příprava pomůcek: Spojíme dvě nebo tři lavice na délku, tak, aby po pokrytí plátnem vznikl „hodovní“ stůl. K ruce si přichystáme barvy a nástroje, které použijeme na jeho pomalování.

Evokace: Na tabuli připevníme plakátek s idiomem „*spill the beans*“, nasadíme si anglický šátek nebo jinou pomůcku, která žákům ukazuje, že budeme mluvit anglicky, a pokynem „*Come here, please!*“ dnes vyzveme žáky, aby se postavili kolem spojených lavic, na kterých máme nachystané jednobarevné plátno jako ubrus.

„*This is a tablecloth. A clean tablecloth. Can you repeat it? And what is this?*“ Ukážeme na barvy a nástroje, které budeme používat, společně přicházíme na to, jak se jim říká. „*Yes, it's a spoon, a fork, a cup... What do we use them for? We eat and drink with them. Eat and drink.*“

„*What do you like to eat? What do you like to drink?*“ Ptáme se postupně všech žáků, kteří chtějí odpovědět, co rádi pijí a jí. Až se žáci vystřídají, vezmeme do rukou fazole a kelímek s naředěnou barvou v podobném odstínu. „*I love beans. These are beans. Yummy!*“ Předstíráme, že chceme fazole sníst, ale zašpiníme přitom ubrus. Vylijeme na něj barvu. „*Oh, no! I spilled the beans! Look, spill the beans.*“ Zdůrazníme slova idiomu a znovu vylijeme trochu barvy. Ukážeme také na plakát na tabuli.

Vrátíme se k jídlu, o kterém žáci říkali, že jej mají rádi. „*You like strawberries. What colour are the strawberries? Red. Take red colour. Can you spill strawberries? Yes! Spill the strawberries on the tablecloth!*“ Žáci se střídají a každý nanáší barvu svého oblíbeného jídla na ubrus. Mohou použít prsty, lžičky nebo jiné nástroje. Můžeme skandovat: „*Spill the strawberries/cake/pizza...! Look, it's a very dirty tablecloth now.*“

Obrázek 21 – Spill beans – vlastní fotografie

Celou evokaci námětu ukončíme připomínkou. Ukážeme na jednotlivá slova idiomu. „*So, what is spill? What can you spill? What are beans? Yes, good job!*“

Uvědomění: „*Now what do we make today?*“ Ukážeme obrázek jídla kreslený tuší a kolorovaný akvarelem. „*We draw our favourite food with ink. Sit down, please.*“ Když se děti usadí, rozdáme každému papír, pero na perokresbu a tuš. Stačí nám jedna do lavice.

Ukážeme si potřebné pomůcky. Zvedáme je vždy nad hlavu, když o nich mluvíme, aby všichni dobře viděli. Také názorně předvádíme aktivity, o kterých mluvíme. „*So, what is this? Yes, this is a pen. A redis pen. Repeat after me – a redis pen! You dip the pen in the ink like this and you draw your food with it.*“ Stejným způsobem pokračujeme se slovy „*paper*“, „*ink*“, „*watercolours*“, „*brush*“, „*cup with water*“ and „*scissors*“. Poté se žáci pustí do práce. Vždy si napřed nakreslí tuší obrys svého jídla, nechají zasychat a mezitím kreslí další jídlo. K vodovým barvám se vrací po zaschnutí tuší.

Žáky při práci obcházíme, v případě potřeby pomůžeme nebo poradíme, pokládáme anglické otázky o činnosti. Podle schopností jednotlivých žáků klademe otázky uzavřené, např. „*Is this a pen? Do you draw with ink?*“, nebo otázky otevřené, např. „*What is this, do you know?*“

Snažíme se všem žákům naznačit skutečný význam idiomu. „*What food is this? Spill the beans! Do you like this food? Is it healthy or unhealthy?...*“ Každému žáku můžeme frázi říkat vícekrát, dokud nepochopí. Můžeme se také ptát například: „*When is your birthday? Spill the beans! What is your favourite game/colour...? Spill the beans! How old is your mum, spill the beans!...*“

Až žákům alespoň částečně zaschne na papíře barva, opatrně jídlo vystřihují.

Přibližně dvacet minut před koncem lekce si všichni žáci uklidí svá pracovní místa. „*Let's clean up, everybody! It's time. Put the scrapes in the rubbish bin, wash the brushes with water...*“ I když mluvíme o úklidu, každou činnost předvádíme názorně.

Reflexe s žáky: Nakonec se s žáky postavíme kolem hodovacího stolu se špinavým ubrusem, vezmou si s sebou své jídlo, pokud již uschlo. My si přichystáme k ruce pomůcky lekce a zopakujeme společně slovní zásobu. „*Is the tablecloth dirty or clean? What is this? What is spill? What are beans? Can you show me? And what is spill the beans?*“ Žáci mohou říci česky, jak význam idiomu pochopili. Drží své výtvary a zatím je nikomu neukazují. Ptáme se každého: „*What food have you got? Spill the beans!*“ Žák svůj výtvar ukáže a položí ho na společný stůl.

Obrázek 22 – Dokumentace lekce – vlastní fotografie

Sundáme si z ruky anglický šátek a provedeme českou reflexi lekce a jednotlivých činností. Například: Jaké výtvarné aktivity jsme prožili v celé lekci? Co tě zaujalo nebo překvapilo? Co tě bavilo a co ti bylo naopak nepříjemné? Byla pro tebe některá výtvarná činnost nová? Co ses ve výtvarné výchově naučil? Zvedni ruku, pokud jsi rozuměl všemu, co jsem v hodině říkala. Zvedni ruku, kdo přesto nakonec pochopil, co jsem po něm chtěla? Co ti pomohlo porozumět významu mých slov?

Reflexe po práci s 1. skupinou:

6.3.7 Lekce č.7 – Let's build friendship!

Vzdělávací oblast: Umění a kultura

Předmět: Výtvarná výchova

MPV: Anglický jazyk

Téma hodiny: Let's build friendship aneb chceme být na jedné lodi

Edukační cíle: Žák pozoruje vlastnosti suchého pastelu a všimá si specifik při práci s ním, vlastními slovy je popíše. Vybaví si a zakomponuje osvojenou anglickou slovní zásobu do své výtvarné činnosti. Skládá barevné puzzle. Rozumí jednoduchým anglickým pokynům a reaguje na ně verbálně i neverbálně. S vizuální oporou zopakuje nebo sám použije některá anglická slova, konkrétně například různé barvy, papír, nůžky, tužku, suché pastely, loď a stavební kostky. Použije slovní spojení se slovesem být, např. „*The T-shirt is red. It's a shape...*“. Používá také slovní spojení se slovesem „*like / don't like*“. Rozumí významu slova „*build*“, slova „*friend*“, slova „*ship*“ a idiomu „*build friendship*“, opakuje je a neverbálně na ně reaguje.

Spolupracuje ve skupině, respektuje názory a nápady svých spolužáků, vyjádří svůj názor, přijme kompromis. Hovoří o svém prožitku výtvarné činnosti. Hodnotí přínos výtvarné řady. Obkreslí postavu kamaráda. Maluje a kreslí suchými pastely na balicí papír. Píše podle předlohy správně anglická slova. Stříhá přesně podle obrysu.

Ročník: třetí

Časová dotace: 90 minut

Počet žáků: 15

Organizační formy: hromadné vyučování, skupinové vyučování

Metody: názorně demonstrační, praktické, dialogické, didaktická hra; metody výuky CJ TPR a CLIL

Použité techniky: Kresba suchým pastelem na roztírané podmalbě

Materiální didaktické prostředky: Pro tuto lekci potřebujeme např. anglický šátek jako CLIL pomůcku, k evokaci stavební kostky, například klasické dřevěné, velké puzzle lodí a modrou

rýži nebo jiný sypký materiál obarvený na modro. Pro tvorbu ve skupinách pak potřebujeme roli balicího papíru (metr a půl na skupinu), tužku, sadu suchých pastelů a nůžky. Můžeme využít anglický slovníček. Na tabuli vystavíme plakát s idiomem „build friendship“.

Plán vyučovací hodiny:

Evokace: Na tabuli připevníme plakát s idiomem „*build friendship*“, nasadíme si anglický šátek nebo jinou pomůcku, která žákům ukazuje, že budeme mluvit anglicky, a pokynem „*Come here, please!*“ vyzveme žáky, aby se posadili do kruhu, v němž budeme evokací daného námětu začínat každou lekci.

Do kruhu mezi žáky beze slova položíme stavební kostky. „*These are building blocks. What can we build out of them? Let’s build these things.*“ Stavíme z kostek. Komentujeme, co žáci staví.

Místo kostek v kruhu rozložíme barevné díly puzzle lodi. „*What is this? What do you think? It is a puzzle. These are puzzle pieces. Solve this puzzle together!* Žáci se pokouší složit barevné puzzle, musí při práci komunikovat. Žákům se možná nebude dařit přijít na to, o jaký obrázek se jedná. Můžeme začít napovídat: „*It is a ship. Yes, a boat. It’s called a Friendship. Let’s build this Friendship.*“ Během skládání vícekrát opakujeme „*build Friendship*“.

Obrázek 23 – Solve a puzzle –
vlastní fotografie

Na hotové lodi opakujeme slovní zásobu předchozích lekcí. Ptáme se: „*So, what can you see in the ship? What colours can you see? What shapes? What words?*“

Kolem složené lodi rozsypeme modrou rýži. „*Oop! What just happened? I spilled the rice. What is it? Yes, rice. Can we eat it? No! But we can make waves with it. Every friendship goes through waves... Let's make waves out of rice.*“ Každý si vezme trochu rýže a na volném prostranství do ní rukama zkoušíme kreslit vlny.

Obrázek 24 – Make waves – vlastní fotografie

Celou evokaci námětu ukončíme připomínkou. Ukážeme na jednotlivá slova idiomu. „*So, what is build? Can you show me? What is ship? What is friend? And what is friendship?*“

Uvědomění: Každý žák si pro sebe vybere jeden díl puzzle. „*Now what do we make today? We work in groups of four or five and draw a big colourful friend with soft pastels.*“ Skupiny se rozdělí podle čísel na druhé straně vybraných dílů.

Ukážeme si potřebné pomůcky. Zvedáme je vždy nad hlavu, když o nich mluvíme, aby všichni dobře viděli. Také názorně předvádíme aktivity, o kterých mluvíme. „*So, what is this? Yes, these are soft pastels. Repeat after me – soft pastels! You draw with the pastels. You can also smudge the lines with your fingers like this and mix the colours.*“ Stejným způsobem pokračujeme se slovy „*paper*“, „*pencil*“ and „*scissors*“. Poté dostane každá skupina díl balicího papíru a ukážeme jim, jak obkreslit nejmenšího člena skupiny. Pomocí barev a anglických slov se poté skupiny pokusí stvořit kamaráda, ve kterém každý z nich bude mít své zastoupení. „*Use your favourite colours, use what you like...*“

Skupiny při práci obcházíme, v případě potřeby pomůžeme, pokládáme anglické otázky související s aktuální činností žáka. Podle schopností jednotlivých žáků klademe otázky uzavřené, např. „*Is this red? Do you like red? Do you like to sing?*“, nebo otázky otevřené, např. „*What is this? What is he wearing? Can you read this?...*“. Hotové postavy žáci vystříhnou.

Obrázek 25 – Drawing a friend – vlastní fotografie

Přibližně dvacet minut před koncem lekce si všichni žáci uklidí svá pracovní místa. „*Let's clean up, everybody! It's time. Put the scrapes in the rubbish bin and clean the pastel dust with a wet cloth...*“ I když mluvíme o úklidu, každou činnost předvádíme názorně.

Reflexe s žáky: Nakonec se s žáky posadíme zpět do počátečního kruhu, prohlédneme si jednotlivé postavy a povídáme si o nich. Přichystáme si k ruce pomůcky lekce a zopakujeme společně slovní zásobu. „*What is this? What is build? What is friendship? What is build friendship?*“ žáci mohou popsat své chápání tématu česky.

Sundáme si z ruky anglický šátek a provedeme českou reflexi lekce a jednotlivých činností. Například: Jaké výtvarné aktivity jsme prožili v celé lekci? Co tě zaujalo nebo překvapilo? Co tě bavilo a co ti bylo naopak nepříjemné? Byla pro tebe některá výtvarná činnost nová? Co ses ve výtvarné výchově naučil? Zvedni ruku, pokud jsi rozuměl všemu, co jsem v hodině říkala. Zvedni ruku, kdo přesto nakonec pochopil, co jsem po něm chtěla? Co ti pomohlo porozumět významu mých slov?

Obrázek 26 – A friend – vlastní fotografie

Reflexe po práci s 1. skupinou:

6.4 Ohlédnutí se za výtvarnou řadou

Po čas průběhu celé řady se ve třídě postupně plnila **nástěnka** s názvem „*Let's play with English idioms!*“ Po každé lekci na ni byl vystaven plakát s idiomem, kterým jsme se zabývali. Také byly vystaveny, pro žáky nové, piktogramy zobrazující různé významy slov tvořících daný idiom. Například k idiomu „*build friendship*“ byl vystaven piktogram s obrázkem lodi Friendship a piktogram kamarádů držících se za ruce.

Následující týden jsem žákům přinesla několik vyvolaných fotografií z předchozí lekce. Žáci si je prohlédli a domluvili se, ke kterému piktogramu se každá ze zachycených aktivit hodí. Zástupci žáků je na tabuli připevnili.

Obrázek 27 – Ohlédnutí se – vlastní fotografie

Tato aktivita měla za **cíl** nejen upevnit nabyté vědomosti žáků, ale také jim měla pomoci reflektovat prožité aktivity s odstupem času v kontextu ostatních lekcí a možná spatřit nové souvislosti nebo hlouběji pochopit některé otázky lekcí.

Žáky na aktivitě, jak jsem očekávala, nejvíce zaujaly fotografie z uplynulých lekcí. **Fotografie** jsme si posílali, aby si je každý mohl prohlédnout, byli místy až netrpěliví. Bavilo je prohlížet si fotografie z průběh lekcí druhé poloviny třídy. Začali mezi sebou mluvit o některých zážitcích z hodin. Vyzvala jsem je, aby s námi některé vzpomínky sdíleli nahlas. Otevřela se také diskuse o rozdílech, kterých si žáci všimli. Na fotografii s tvorbou loutky je například žák z první skupiny, který zpevňuje papír drátem. Žák z druhé skupiny poznamenal, když fotografii uviděl, že oni loutky přece vyráběli jinak, jen z drátu. Žáci vzpomínali, že pro mnoho z nich byla práce s papírem a drátem motoricky náročná.

Samotné přiřazování nevím, zda by zvládli všichni, ale někteří žáci se aktivně hlásili o možnost fotografie přepevnit a nečinilo jim žádné obtíže poznat vhodný piktogram. Vzájemně jsme si museli diskusí pomoci u některých přenesených významů idiomů, například „*make friends*“ nebo „*burst the bubble*“.

Následoval anglický **brainstorming**, to znamená, že jsem se ptala: „*Do you remember/know something in english?*“ A dané nápady jsem psala na tabuli do jakési myšlenkové mapy. Zde jsem dětem musela trochu pomoci vlastními nápady na začátku aktivity.

Po této zkušenosti bych souhrnnou reflexi výtvarné řady všem doporučila.

6.5 A kam dál?

Nabízí se otázka, zda výtvarná řada skýtá prostor k dalšímu rozvoji, k další činnosti s žáky. Tato práce byla zaměřena na integraci dvou předmětů a prioritou, kromě samotné výtvarné zkušenosti, bylo osvojování jazykových dovedností, především schopnosti poslechu a porozumění, nenásilnou formou. Proto se lekce ani částečně neobrací například k související moderní umělecké tvorbě. Přehlcení výuky rozličnými cíli a aktivitami, může celkovému výstupu spíše uškodit než pomoci.

Pokud se ale rozhodneme z této práce se inspirovat a upozadit CLIL v lekcích, vzniká zajímavá možnost přiblížit žákům svět výtvarné kultury prostřednictvím seznámením s některými umělci a jejich dílem. V souvislosti s výtvarnou činností v této výtvarné řadě nás mohou napadat jména jako je Karel Malich, pro jeho sochařskou práci s drátem a také s geometrickými tvary.

I při takové modifikaci lekcí by některé třídy jistě ocenili krátkou „jazykovou sprchu“ během výtvarné činnosti.

Bezpochyby se však můžeme s žáky, pokud je téma výtvarné řady zaujme, vydat cestou za dalšími idiomy, například losovat další z předvybraného souboru čtrnácti, a hledat společně cestu k jejich výtvarnému ztvárnění.

Závěr

Cílem diplomové práce bylo vytvořit a zrealizovat výtvarnou řadu, která implementuje anglický jazyk do hodin výtvarné výchovy prostřednictvím metody CLIL, a to již v prvním období základního vzdělávání. V této výtvarné řadě se, dle charakteristik metody CLIL, měly naplňovat rovnou měrou vzdělávací cíle výtvarné výchovy i anglického jazyka.

Při plánování byl kladen důraz na rozvoj spolupráce žáků, ale i osobního tvůrčího vyjádření, na zapojení různorodých výtvarných technik, využití práce v ploše i v prostoru a prohloubení zkušenosti s některými materiály a nástroji, například s drátem, papírem nebo motouzem. Důležitým prvkem byl prožitek výtvarné činnosti a jeho následná reflexe.

Popis úspěchu

I přesto, že jsem měla obavy z realizace výtvarné řady ve třídě s řadou individualit a dětí se specifickými vzdělávacími potřebami, dětí, které se pomalu vyrovnávají s novostí, jsem s výsledkem velmi spokojena. S postupem lekcí si žáci na fakt, že s nimi nemluvíme česky, postupně zvykali. Někteří se mi po pár lekcích snažili částečně odpovídat anglicky přesto, že to nebylo vyžadováno. Žákyně, které v první a druhé lekci projevovaly odmítavý přístup k některým aktivitám ze strachu, že mi neporozumí, se v dalších lekcích již zapojovaly více a aktivně se hlásily o slovo. Myslím si, že v tomto konkrétním případě i v mnoha jiných se ukázalo, že porozumění žáků mluvené angličtině se v průběhu řady zlepšovalo.

Seznam použité literatury a zdrojů

ARNOLD, Matthias. Henri de Toulouse-Lautrec: 1864-1901 : divadlo života. Praha: Slovart, c2001. ISBN 978-3-8228-1010-1.

BALL, Philip, Keith KELLY a John CLEGG. Putting CLIL into practice. Oxford: Oxford University Press, 2015. Oxford Handbooks for Language Teachers. ISBN 978-0-19-442105-8.

BENEŠOVÁ, Barbora a Petra VALLIN. CLIL - inovativní přístup nejen k výuce cizích jazyků. V Praze: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2015. ISBN 978-80-7290-821-9.

ÇELIK, Servet, ed. Approaches and Principles in English as a Foreign Language (EFL) Education. 3. vyd. Ankara: Vizetek, c2020. ISBN 978-605-7523-35-8.

COUFALOVÁ, Jana. Projektové vyučování pro první stupeň základní školy: náměty pro učitele. Praha: Fortuna, 2006. ISBN 80-7168-958-0.

ČAPEK, Robert. Moderní didaktika: lexikon výukových a hodnoticích metod. Praha: Grada, 2015. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-3450-7.

EXLER, Petr. Využití projektové metody ve výtvarné výchově s artefietickými postupy. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2015. ISBN 978-80-244-4620-2.

HANUŠOVÁ, Světlana a Naděžda VOJTKOVÁ. CLIL v české školní praxi. Brno: Studio Arx, 2011. ISBN 978-80-86665-09-2.

HERGOTT, Fabrice. Neúnavný chodec. In: Jean Dubuffet: Jízdárna Pražského hradu 5.10.-28.11.1993. Praha: Národní galerie, 1993. ISBN 80-7035-060-1.

MALÝ, Zbyšek a Alena MALÁ, ed. *Slovník českých a slovenských výtvarných umělců 1950-2010*. Ostrava: Výtvarné centrum Chagall, 2010. Prameny a dokumenty (Výtvarné centrum Chagall). ISBN 80-86171-00-0.

NÁDVORNÍKOVÁ, Hana, Bohuslava ŠTANCLOVÁ, Helena HAZUKOVÁ, Renata LEŽALOVÁ, Simona PIŠLOVÁ, Zuzana ŠTEFÁNKOVÁ a Alena VÁCHOVÁ. Rozvíjíme vnímání a tvořivost dětí: dítě a jeho psychika - poznávací schopnosti a funkce. Praha: Raabe, [2014], 158 s. Rozvíjíme dítě v jednotlivých oblastech předškolního vzdělávání. ISBN 978-80-7496-163-2.

PRŮCHA, Jan, Eliška WALTEROVÁ a Jiří MAREŠ. Pedagogický slovník. 7., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Portál, 2013. ISBN 978-80-262-0403-9.

Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání. In: Praha, 2021.

RICHARDS, Jack C. a Theodore S. RODGERS. Approaches and methods in language teaching. Second edition. Cambridge: Cambridge University Press, 2001. ISBN 0-521-00843-3.

ROESELOVÁ, Věra. Didaktika výtvarné výchovy V., nejen pro základní umělecké školy. Přepřac. vyd. Praha: Univerzita Karlova, 2003. ISBN 80-7290-129-X.

ROESELOVÁ, Věra. Řady a projekty ve výtvarné výchově. Praha: SARAH, 1997. ISBN 80-902267-2-8.

ROESELOVÁ, Věra. Techniky ve výtvarné výchově. Praha: SARAH, 1996. ISBN 80-902267-1-X.

ROJAHN, Christoph. *Angličtina: idiomy*. Praha: Grada, 2010. Velmi lehce. ISBN 978-80-247-2972-5.

SIEGLOVÁ, Dagmar. Konec školní nudy: didaktické metody pro 21. století. Praha: Grada, 2019. ISBN 978-80-271-2254-7.

SLAVÍKOVÁ, Vladimíra, Jan SLAVÍK a Sylva ELIÁŠOVÁ. Dívej se, tvoř a povídej!: artefietika pro předškoláky a mladší školáky. Vyd. 2. Praha: Portál, 2015. ISBN 978-80-262-0876-1.

STEHLÍKOVÁ BABYRÁDOVÁ, Hana, Petra ŠOBÁŇOVÁ, Timotej BLAŽEK, Jana MUSILOVÁ, Jiří SOSNA a Lucie TIKALOVÁ. Téma - akce - výpověď: projektová metoda ve výtvarné výchově. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2015. ISBN 978-80-244-4506-9.

ŠMÍDOVÁ, Tereza, Lenka PROCHÁZKOVÁ a Naděžda VOJTKOVÁ. CLIL ve výuce: jak zapojit cizí jazyky do vyučování. Praha: Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, 2012. ISBN 978-80-87652-57-2.

Internetové zdroje

BIRNHOLZ, A. Curtis [online]. *Henri de Toulouse-Lautrec*. *Encyclopedia Britannica* [cit. 2023-5-20]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/biography/Henri-de-Toulouse-Lautrec>

Cambridge Dictionary [online]. Cambridge: Cambridge University Press & Assessment, c2023 [cit. 2023-06-05]. Dostupné z: <https://dictionary.cambridge.org/>

COYLE, Do. Content and Language Integrated Learning: Motivating Learners and Teachers [online]. Nottingham [cit. 2023-06-17]. Dostupné z: https://www.academia.edu/download/33938622/slrcoyle_CLIL_motivating_teachers_and_learners.pdf. University Nottingham.

GURSOY, Esim. Total Physical Response. In: Areinamo, Igor. “Approaches and Principles in English as a Foreign Language Efl Education.” [online] Ankara: Vizetek, 2020.. [cit. 2023-05-17]. Dostupné z: https://www.academia.edu/75355231/Approaches_and_Principles_in_English_as_a_Foreign_Language_Efl_Education

JOTHAMSUTHARSON. Centrální park. In: Pixabay [online]. Berlin: Pixabay, c2023 [cit. 2023-06-18]. Dostupné z: <https://pixabay.com/cs/photos/centr%C3%A1ln%C3%AD-park-park-stromy-p%C5%99%C3%ADroda-7987224/>

Karel Malich [online]. Artlist.cz [cit. 2023-5-24]. Dostupné z: <https://www.artlist.cz/karel-malich-1197/>

MARSH, David. CLIL/EMILE -The European Dimension: Actions, Trends and Foresight Potential [online]. Jyväskylä (Finland): UniCOM, 2002 [cit. 2023-06-17]. Dostupné z: https://www.ecml.at/Portals/1/resources/Articles%20and%20publications%20on%20the%20EML/CLIL_EMILE.pdf

MEHISTO, Peeter, MARSH, David, FRIGOLS, María Jesús. Uncovering CLIL: Content and Language Integrated Learning in Bilingual and Multilingual Education. [online] Oxford: Macmillan Education. [cit. 2023-06-14]. Dostupné z: <https://archive.org/details/284060456-uncovering-clil-1-pdf>

NOVÁK, Radomil. Interdisciplinarita, intradisciplinarita, intermedialita. *Paidagogos* [online]. 2019, 2019(1.) [cit. 2023-06-20]. Dostupné z: <http://www.paidagogos.net/issues/2019/1/article.php?id=4>

Oxford Learner's Dictionaries [online]. Oxford: Oxford University Press, c2023 [cit. 2023-06-05]. Dostupné z: <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/>

PAPACHRISTOU-COX, Alex. Brutal Beauty How Jean Dubuffet became the father of outsider art. In: hero-magazine.com [online]. 5.4.2021 [cit. 2023-24-05]. Dostupné z: <https://hero-magazine.com/article/187863/how-jean-dubuffet-became-the-father-of-outsider-art>

ŠTĚPÁNKOVÁ, Kateřina. 2013. Jak „zabít“ tvořivost ve výtvarné výchově. Kultura, umění a výchova, 1(1) [cit. 2023-17-06]. ISSN 2336-1824. Dostupné z: <https://www.kuv.upol.cz/post/jak-zab%C3%ADt-tvo%C5%99ivost-ve-v%C3%BDtvarn%C3%A9-v%C3%BDchov%C4%9B>

Tearing down a house. In: The Britannica Dictionary [online]. Chicago: Encyclopædia Britannica, c2023 [cit. 2023-06-07]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/dictionary/eb/word-of-the-day/2020/08/15>

Základní škola sv. Voršily v Olomouci [online]. Olomouc: ZŠ sv. Voršily, c2021 [cit. 2023-06-07]. Dostupné z: <https://www.zcsol.cz/index.php>

Seznam obrázků

Obrázek 1 – Tear the paper – vlastní fotografie	28
Obrázek 2 – Let it fall down – vlastní fotografie	28
Obrázek 3 – We make houses, today – vlastní fotografie	29
Obrázek 4 – Stavba domů – vlastní fotografie	29
Obrázek 5 – Let's build a city – vlastní fotografie	30
Obrázek 6 – Tear down the house – vlastní fotografie	30
Obrázek 7 – Spontánní tvorba z geometrických tvarů – vlastní fotografie	34
Obrázek 8 – Throw the shapes – vlastní fotografie	35
Obrázek 9 – Handicapy – vlastní fotografie	36
Obrázek 10 – Tvorba stejného žáka ústy, poslepu a ve spolupráci – vlastní fotografie	36
Obrázek 11 – Throw shapes – vlastní fotografie	36
Obrázek 12 – Tvorba různých autorů – vlastní fotografie	36
Obrázek 13 – Glue the string – vlastní fotografie	40
Obrázek 14 – Print your ideas – vlastní fotografie	41
Obrázek 15 – Loop and twist – vlastní fotografie	43
Obrázek 16 – Make a friend – vlastní fotografie	44
Obrázek 17 – Make friends – vlastní fotografie	44
Obrázek 18 – Blow bubbles – vlastní fotografie	47
Obrázek 19 – Burst bubbles – vlastní fotografie	48
Obrázek 20 – Outline the shadows – vlastní fotografie	49
Obrázek 21 – Spill beans – vlastní fotografie	51
Obrázek 22 – Dokumentace lekce – vlastní fotografie	53
Obrázek 23 – Solve a puzzle – vlastní fotografie	56
Obrázek 24 – Make waves – vlastní fotografie	57
Obrázek 25 – Drawing a friend – vlastní fotografie	58
Obrázek 26 – A friend – vlastní fotografie	58
Obrázek 27 – Ohlédnutí se – vlastní fotografie	59

Přílohy

Příloha č. 1 – souhlasy rodičů se zveřejněním fotografií některých žáků

Souhlasím s uveřejněním fotografií mého syna/dcery v diplomové práci "Výtvarná řada zaměřená na budování mezipředmětových vztahů" studentky magisterského studia Učitelství pro 1.stupeň ZŠ na Pedagogické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci, Doroty Karlíkové. Odbornou vedoucí diplomové práce je Mgr. Monika Dokoupilová.

Jméno, příjmení žáka	Podpis zákonného zástupce	Datum souhlasu
Lota		24. 4. 2023
Rita		24. 4. 2023
Filip		
Lucie		24. 4. 2023
Klára		20. 4. 2023
Michaela		20. 4. 2023
Rozárie		20. 4. 2023
Ema		20. 4. 2023
Jakub		20. 4. 2023
Kristýna		20. 4. 2023
Tomáš		24. 4. 2023
David		20. 4. 2023
Matěj		20. 4. 2023
Nella		20. 4. 2023

Příloha č. 2 – Flashcards k lekci „Let’s tear it down!“

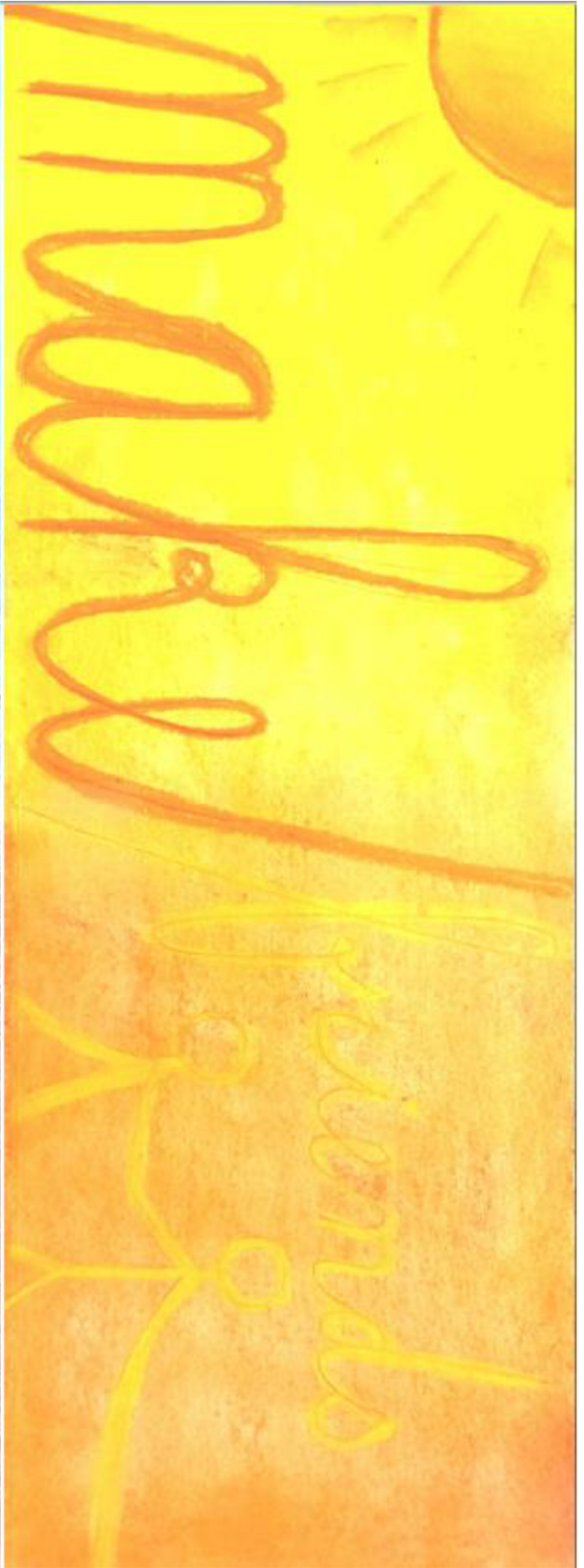
Zdroj 1: Tearing down a house. In: The Britannica Dictionary [online]. Chicago: Encyclopædia Britannica, c2023 [cit. 2023-06-07]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/dictionary/eb/word-of-the-day/2020/08/15>

Zdroj 2: JOTHAMSUTHARSON. Centrální park. In: Pixabay [online]. Berlin: Pixabay, c2023 [cit. 2023-06-18]. Dostupné z: <https://pixabay.com/cs/photos/centr%C3%A1ln%C3%AD-park-park-stromy-p%C5%99%C3%ADroda-7987224/>

Příloha č. 3 – Plakáty s idiomem ke každé lekci - Zdroj: vlastní tvorba

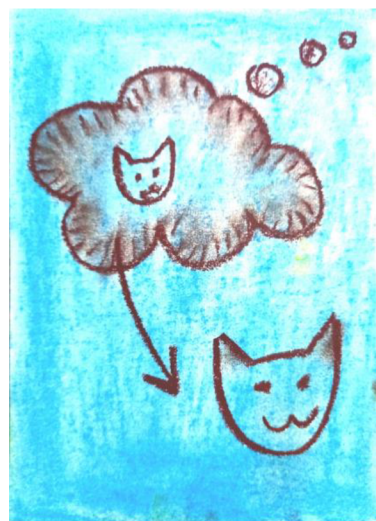
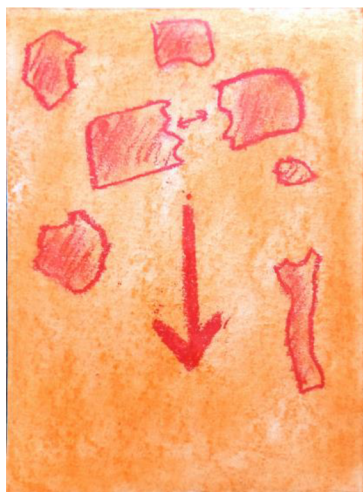
Turn / Turn!

Smile / Learn

Příloha č. 4 – Piktogramy znázorňující významy idiomů – Zdroj: vlastní tvorba

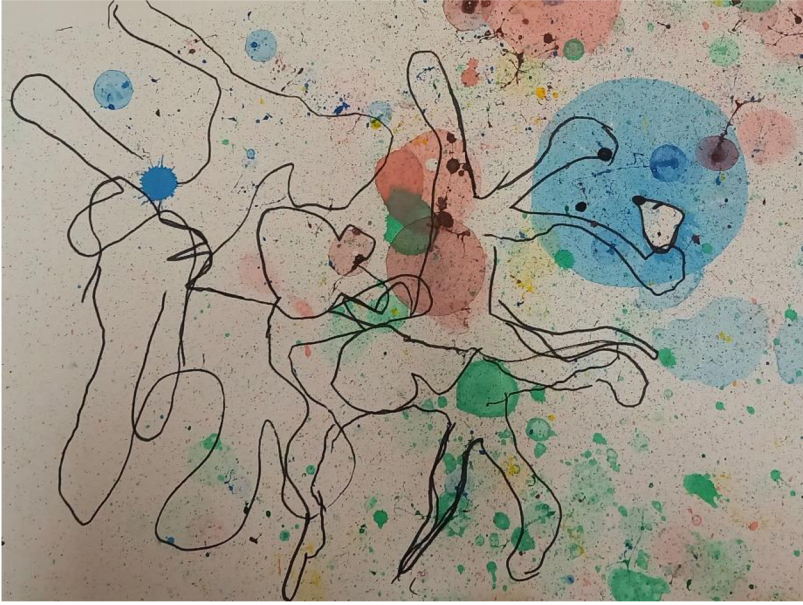

Příloha č. 5 – Další fotodokumentace výtvarné řady – Zdroj: vlastní fotografie

Anotace

Jméno a příjmení:	Dorota Karlíková
Katedra:	Katedra výtvarné výchovy
Vedoucí práce:	Mgr. Monika Dokoupilová
Rok obhajoby:	2023

Název práce:	Výtvarná řada zaměřená na budování mezipředmětových vztahů
Název v angličtině:	Art project focussed on building cross-curricular connections
Anotace práce:	<p>Tato diplomová práce se zaměřuje na integraci anglického jazyka do hodin výtvarné výchovy na prvním stupni základní školy, a to prostřednictvím výtvarné řady a metody CLIL. Teoretická část se zabývá současným pojetím výuky anglického jazyka a výtvarné výchovy se základem v RVP ZV, popisuje některé směry a metody uplatňující se v těchto oblastech, a v neposlední řadě nastiňuje východiska konstruktivního vyučování. Praktická část práce představuje výtvarnou řadu "Let's play with English idioms!", která se skládá ze sedmi devadesátiminutových CLIL lekcí. Lekce byly realizovány ve třetím ročníku základní školy ve dvou paralelních heterogenních skupinách. Každá lekce je zde podrobně metodicky popsána a reflektována. Řada poskytuje prostor k modifikaci dle potřeb třídy i učitele.</p>
Klíčová slova:	Výtvarná řada, mezipředmětové vztahy, artefietika, tvořivost, CLIL (obsahově a jazykově integrované vyučování), TPR (metoda celkové fyzické odpovědi),

	první stupeň základní školy, pedagogický konstruktivismus
Anotace v angličtině:	This master's thesis focuses on the integration of the English language into art classes at the primary school level, through the use of an art project and the CLIL method. The theoretical part deals with the current approach to teaching English and art education based on the RVP ZV, describes some trends and methods applied in these areas, and outlines the basis for constructive teaching. The practical part of the work presents the art project "Let's play with English idioms!", which consists of seven ninety-minute CLIL lessons. The lessons were implemented in the third grade of primary school in two parallel heterogeneous groups. Each lesson is methodically described and reflected upon in detail. The series provides space for modification according to the needs of the class and the teacher.
Klíčová slova v angličtině:	Art project, cross-curricular connections, artefiletics, creativity, CLIL (content and language integrated learning), TPR (total physical response), primary school, constructivist pedagogy
Přílohy vázané v práci:	Příloha č. 1 – souhlasy rodičů se zveřejněním fotografií některých žáků Příloha č. 2 – Flashcards k lekci „Let’s tear it down!“ Příloha č. 3 – Plakáty s idiomem ke každé lekci Příloha č. 4 – Piktogramy znázorňující významy idiomů Příloha č. 5 – Další fotodokumentace výtvarné řady
Rozsah práce:	
Jazyk práce:	Český jazyk